

JAPAN FOUNDATION

国際交流基金バンコク日本文化センター日本語部ニュース

ฉบับที่ 38 สิงหาคม 2549

バンコク日本文化センター

2006 年 8 月第 38 号

Japanese Language Department The Japan Foundation, Bangkok 10th Floor, Sermit Tower, Sukhumvit 21 Road, Bangkok 10110 Thailand TEL : 0-2261-7500-4 FAX : 0-2261-7505
ฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนฟาว์นเดชั่น กรุงเทพฯ 国際交流基金バンコク日本文化センター日本語部 ▶ <http://jfbkk.or.th> เจแปนฟาว์นเดชั่น 国際交流基金 ▶ <http://www.jpf.go.jp/>

CONTENTS

หน้า

บทความ : รายงานเกี่ยวกับการศึกษาของญี่ปุ่น	2
บทความพิเศษ : แนะนำสถาบันการเรียนการสอน ภาษาญี่ปุ่นในประเทศเพื่อนบ้าน	8
• มหาวิทยาลัยพุมปีในพระบรมราชูปถัมภ์	8
• มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว	9
• มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ DA NANG	
ประเทศเวียดนาม	12
บทความของผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นของเจแปนฟาว์นเดชั่น “เพื่อที่จะพัฒนาความเป็นครู”	14
แนะนำวัฒนธรรมญี่ปุ่น “โอคุระเฮียะกุนิน อิชะรุ คารุตะ”	18
รายงานกิจกรรมของเจแปนฟาว์นเดชั่น กรุงเทพฯ	
• สัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 3	24
• สัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 31	25
• กุณักศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา	26
มุมภาษาญี่ปุ่น “วิธีสอนไวยากรณ์ระดับกลาง”	27
แฟ้มข่าวสาร	30
รายงานกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นในแต่ละภาค “การแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 ในภาคเหนือ”	33
กิจกรรมของนักเรียนมัธยมในภาคเหนือ	35
ลานสัมพันธ์อาทโกะ (4)	35
คริสต์วัน : “กัตซังดง”	37
แนะนำตำราเรียนภาษาญี่ปุ่น	38
แนะนำอาจารย์ใหม่ของฝ่ายภาษาญี่ปุ่น	41
แนะนำหนังสือใหม่ของห้องสมุด	43

目次

ページ

巻頭記事: 「日本の教育事情に関する報告」	2
特集: タイ近隣諸国の機関紹介	8
• カンボジア・王立プノンペン大学外国語学部 日本語学科	8
• ラスオ国立大学日本語学科	9
• ベトナム・ダナン外国語大学日本語学科	12
国際交流基金 日本語教育専門家からの寄稿: 「教師 としての成長を目指して」	14
日本文化紹介: 「小倉百人一首かるた」	18
バンコク日本文化センター事業報告	
• 2005 年度第 3 回日本語教育セミナー	24
• 第 31 回日本語教育研修会	25
• 関西国際センター高校生訪日研修	26
日本語コーナー: 「中級文法の指導法」	27
情報ファイル	30
各地の活動報告: 「第 2 回北部タイ中・高校日本語 コンテスト」	33
参考: タイ北部の学生の活躍について	35
あきこの広場 (4)	35
タウンキッチン: 「カツ丼」	37
教科書紹介	38
バンコク日本文化センター 新任教師の紹介	41
バンコク日本文化センター図書館 新着図書紹介	43

รายงานเกี่ยวกับการศึกษาของญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

คุณหญิงเกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเชิญจาก Japan Foundation ให้ไปศึกษาดูงานที่ประเทศญี่ปุ่น ตามกำหนดการดังแนบ ซึ่งพอสรุปประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

๑. ความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทความของ รศ.วรินทร์ ววงค์ ที่ได้รับทุน Japan Foundation ไปวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบในปี ๒๕๔๗ พอสรุปว่า ประเทศญี่ปุ่นได้ปฏิรูปการศึกษามาแล้ว ๓ ครั้ง ได้แก่

- การปฏิรูปการศึกษาสมัยเมจิ ค.ศ. ๑๘๖๘ ซึ่งเน้นการพัฒนา ระบบการศึกษาตามแบบตะวันตก

- การปฏิรูปการศึกษาหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เน้นการประกันโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทุกคน แต่รูปแบบเนื้อหาสาระ ยังเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศโดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

- การปฏิรูปการศึกษาหลังปี ค.ศ. ๑๙๘๐ เน้นความเป็นนานาชาติ ความหลากหลาย การดูแลผู้มีความสามารถพิเศษ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะเรื่องภาษาอังกฤษ การพัฒนาซอฟต์แวร์

จากความพยายามที่จะเน้นการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ทำให้เกิดกระแสแข่งขันอย่างเข้มข้นในแวดวงการศึกษา ทำให้เด็กลาออกกลางคัน มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ยอมมาโรงเรียน รัฐบาลจึงได้ทบทวนแนวทางจัดการศึกษาใหม่เพื่อผ่อนคลายความเครียด และการแข่งขัน พร้อมกับเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาตามความถนัด ได้มีการวางพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต และเตรียมความพร้อมสำหรับสังคมข่าวสารและโลกาภิวัตน์ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๘ รัฐบาลจึงได้รับหลักสูตรอีกครั้งและได้ประกาศใช้ในปี ค.ศ. ๒๐๐๒ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- เน้นการศึกษาที่ผ่อนคลาย ให้นักเรียนได้พัฒนาตามความสามารถ

- ลดวันเรียนจาก ๖ วัน (รวมวันเสาร์) เหลือ ๕ วัน

- ลดเนื้อหาวิชา ๓๐% ลดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน นำเนื้อหาที่

ยากไปไว้ในระดับสูง เปิดโอกาสให้เรียนตามความถนัดมากขึ้น

- เพิ่มวิชาบูรณาการเข้ามาแทนเนื้อหาที่ลดลง ๓๐% โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้จากวิชาที่หลากหลาย และเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการทดลอง ทักษะศึกษา การแก้ปัญหา โดยเจตนาจะให้โรงเรียนใช้เวลาเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและผ่อนคลายความเครียดในการเรียน แต่โรงเรียนจำนวนไม่น้อยยังใช้ชั่วโมงดังกล่าวเพื่อการติววิชาการเข้ม

- เปิดโอกาสให้โรงเรียนเริ่มสอนภาษาอังกฤษได้ในระดับประถมศึกษา แทนการรอจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

- เปลี่ยนระบบการประเมินผลจากระบบอิงกลุ่มเป็นอิงเกณฑ์ มีการประเมินผลทั่วประเทศด้วยข้อสอบมาตรฐานเป็นครั้งแรกในรอบ ๔๐ ปี

- ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีทางเลือกมากขึ้น เช่น อนุญาตให้นักเรียนเรียนข้ามเขตในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นได้

- อนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเสนอจัดการศึกษาในรูปแบบพิเศษได้ ยกตัวอย่างเช่น การขอเปิดโรงเรียนนานาชาติ การลดอายุการเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล การปรับรูปแบบการเรียนการสอน การเชิญผู้เชี่ยวชาญที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพเข้ามาสอน การจ้างครูต่างชาติมาสอนภาษาอนุบาล อย่างไรก็ตามหากจะดำเนินการตามโครงการเหล่านี้ จะต้องแก้ไขระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก

- มีการปรับกฎหมายการศึกษา โดยเน้นเรื่องความรักชาติ รักถิ่นกำเนิด สำนึกในคุณธรรม

จากการปรับหลักสูตรตามแนวทางข้างต้น ประกอบกับผลการประเมินทางวิชาการในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่สะท้อนให้เห็นว่าพื้นฐานทางวิชาการของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตกต่ำลง ได้ส่งผลทำให้ผู้ปกครองส่วนหนึ่งเกิดความไม่มั่นใจ มีความกังวลว่าลูกจะเสียเปรียบในการสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยซึ่งยังไม่มีระบบการปรับระบบ ทำให้ผู้ปกครองที่มีฐานะดีเลือกที่จะส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนเอกชน และเข้าเรียนในโรงเรียนกวดวิชา ในขณะที่เด็กที่ญี่ปุ่นพยายามผ่อนคลายความเข้มข้นทางวิชาการ ประเทศในกลุ่ม Organization

for Economic Cooperation OECD ได้มีการประเมินและเปรียบเทียบความสามารถทางวิชาการและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวที่จะเร่งพัฒนาคุณภาพอย่างกว้างขวาง จนทำให้มหาวิทยาลัยญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในทิศทางที่จะผ่อนคลายนโยบายหลักสูตรการศึกษาของญี่ปุ่น

๒. การปฏิรูปการศึกษาของญี่ปุ่น ภาพสะท้อนในระดับสถานศึกษา

จากพื้นฐานความเป็นมาของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ได้มีโอกาสไปคารวะผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และได้ไปเยี่ยมโรงเรียนตลอดจนหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่

๒.๑ โรงเรียน Kishi Junior High School ในเมือง Saitama มีนักเรียน ๕๗๗ คนรวมทั้งเด็กพิการ ๑๗ คน มีครูและเจ้าหน้าที่ ๕๐ คน รวมทั้งพยาบาล เจ้าหน้าที่โภชนาการ บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

๒.๒ โรงเรียน Takasago Elementary School ในเมือง Saitama มีนักเรียน ๗๘๔ คน และครู ๔๓ คน เป็นโรงเรียนที่มีการทดลองในเรื่องการสอนรวมชั้น (Multi grade teaching)

๒.๓ โรงเรียน Rikkyo Primary School เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อ ก่อตั้งโดยคณะมิชชันนารี Anglican Church ตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๑๘๗๔ ได้รับความนิยมนักปกครอง แม้จะมีค่าเรียนสูงเป็นลำดับที่สองของประเทศ แต่ยังมีผู้สมัครเข้าเรียนอย่างล้นหลาม โดยให้ความสำคัญแก่การสอนภาษาอังกฤษที่เริ่มเร็วกว่าโรงเรียนรัฐบาลและเชื่อว่ามีคุณภาพดีกว่า การปลูกฝังระเบียบวินัย มีกิจกรรมเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งดนตรี กีฬา และการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม

๒.๔ Teacher Training Institute เป็นสถาบันพัฒนาบุคลากรที่เมือง Saitama ตั้งขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาครูทุกคนต่อเนื่องทุก ๑ ปี ๕ ปี และ ๑๐ ปี โดยทั่วไป รัฐบาลกลางกำหนดให้อบรมทุก ๑๐ ปี แต่เมือง Saitama ได้เพิ่มการอบรมในช่วงปี ๕ เป็นพิเศษ การอบรมในปีแรก จะเน้นการเรียนการสอน และการฝึกงานในโรงเรียน ๒๕ วัน สำหรับปีที่ ๕ และ ๑๐ จะเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป สำหรับการอบรมคอมพิวเตอร์นั้น สถาบันได้แจ้งว่าครูทุกคนสามารถใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐานได้แล้ว ขณะนี้ได้เริ่มอบรมให้สามารถนำคอมพิวเตอร์ไปประกอบการเรียนการสอน

ในทุกวิชา นอกจากการอบรมสำหรับครูประจำการ สถาบันยังเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำแผนการสอนและงานวิจัย

๒.๕ ศูนย์แนะแนวเด็กที่ขาดเรียน ด้วยความห่วงใยในปัญหาเด็กที่ขาดเรียนและไม่ยอมมาเรียนซึ่งประมาณว่ามีถึงหนึ่งในสามสิบ รัฐบาลได้มีโครงการแนะแนวสำหรับเด็กกลุ่มนี้เป็นพิเศษ ทั้งยังมีห้องเรียนกึ่งวิถีที่จะช่วยให้เด็กได้ปรับตัวก่อนกลับคืนสู่ห้องเรียน

๒.๖ Saitama Board of Education อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งดูแลโรงเรียนส่วนใหญ่ในจังหวัด Saitama แต่จะได้รับนโยบายและความสนับสนุนรัฐบาลกลาง

๓. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสังคม

นอกจากการไปเยี่ยมสถานศึกษา ได้มีโอกาสไปเยี่ยมแหล่งเรียนรู้ที่เสริมการพัฒนาเยาวชนและศักยภาพ ๔ แห่ง ได้แก่

๓.๑ Asahikawa Science Center เป็นศูนย์วิทยาศาสตร์ที่เกาะฮอกไกโด แม้จะเป็นเมืองที่ห่างไกล แต่นายกเทศมนตรีได้ให้ความสนใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งศูนย์วิทยาศาสตร์และสวนสัตว์จนเป็นที่กล่าวขานทั่วทั้งประเทศญี่ปุ่น ในส่วนของศูนย์วิทยาศาสตร์มีความสำคัญสำหรับประเทศไทยเพราะได้จัดซื้อเครื่องฉายดาวชนิดเดียวกัน และข้อมูลจากศูนย์วิทยาศาสตร์แห่งนี้ได้นำไปสู่การตัดสินใจของกระทรวงศึกษาธิการไทยในการจัดซื้อเครื่องฉายดาว ในปี ๒๕๔๘ หลังจากทิ้งงบประมาณต้องตกไปหลายครั้งก่อนหน้านี้ จากการไปเยี่ยมชม พบว่าเป็นศูนย์วิทยาศาสตร์ที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่มากนัก แต่มีนวัตกรรมที่น่าสนใจทั้งในเรื่องวิทยาศาสตร์ทั่วไป และวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เช่น ห้องทดลองที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า -๓๒°C เพื่อให้นักเรียนไปศึกษาว่าอุณหภูมิที่ลดต่ำจะส่งผลต่อการทดลองประเภทต่างๆ อย่างไร

ที่น่าสนใจ นิทรรศการเหล่านี้จัดทำโดยมหาวิทยาลัยในพื้นที่ร่วมกับศูนย์วิทยาศาสตร์

๓.๒ National Diet Library และ International Library for Children's Literature นอกจากห้องสมุดในโรงเรียนที่มีคุณภาพแล้ว ประเทศญี่ปุ่นยังส่งเสริมให้มีห้องสมุดระดับชาติและนานาชาติที่มีคุณภาพ เช่น National Diet Library ซึ่งเป็นหอสมุดแห่งชาติที่ก่อตั้งตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๘ และรวบรวมหนังสือที่พิมพ์ในประเทศญี่ปุ่นทั้งหมด ประมาณปีละสองแสนเล่มต่อปี

ที่โดดเด่นที่สุดคือ ห้องสมุดวรรณกรรมเด็ก ซึ่งมีหนังสือเด็กประมาณสองแสนเล่ม เป็นหนังสือญี่ปุ่นกว่าแสนห้าหมื่นเล่ม และเป็นหนังสือเด็กอีกกว่าสามหมื่นเล่ม จากประเทศต่าง ๆ กว่า ๑๒๐ ประเทศ นอกจากนี้ ยังมีหนังสืออ้างอิงเกี่ยวกับวรรณกรรมเด็กอีกหลายหมื่นเล่ม และสื่ออื่น ๆ อีกมาก ห้องสมุดแห่งนี้จะจัดนิทรรศการตามประเด็นต่าง ๆ เช่นนิทรรศการหนังสือรัสเซีย หนังสือเยอรมัน หนังสือสัตว์ตามจักรราศี นับเป็นการเปิดโอกาสให้นักเขียนวรรณกรรมเด็กและเยาวชนได้มีโอกาสเรียนรู้จากวรรณกรรมต่างประเทศ

๓.๓ NHK (Japan Broadcasting Corporation) ตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๒๕ โดยได้รับงบประมาณจากเงินที่เก็บเป็นรายปีจากครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ ปัจจุบันที่สถานีโทรทัศน์ ๕ แห่ง และสถานีวิทยุ ๓ แห่ง มีการเผยแพร่ข่าวผ่านสถานีวิทยุใน ๒๒ ภาษา โดยมีสถานีย่อยภายในประเทศ ๕๔ แห่ง และต่างประเทศ ๓๔ แห่ง

สำหรับสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (NHK) นั้น มีการเผยแพร่ทั้งทางโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต โดยได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ให้เหมาะสม เช่นผสมผสานระหว่าง การนำเสนอรายการด้วยการบรรยาย การสาธิตกับการเล่นเกมส์ จึงไม่น่าแปลกใจที่โรงเรียนกว่าร้อยละ ๘๐ ใช้ประโยชน์จากรายการของ NHK นอกจากนี้ NHK ยังเต็มใจร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ และได้สอบถามความก้าวหน้าในการขอรับความช่วยเหลือในเรื่องของรายการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่ สสวท. เคยติดต่อไป

๓.๔ Japan Foundation Japanese Language Institute Kansai บทบาทที่สำคัญของ Japan Foundation คือการสร้างเสริมความเข้าใจที่ดีต่อวัฒนธรรมญี่ปุ่น โดยอาศัยภาษาญี่ปุ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ประมาณว่าทั่วโลกมีประชาชนเรียนภาษาญี่ปุ่น

อยู่ประมาณ ๒๓๕ ล้านคน นอกจากการให้ทุนแก่ครูอาจารย์ และนักเรียนแล้ว Japan Foundation ยังมีสถาบันสอนภาษาที่ทันสมัยถึง ๒ แห่ง ภายในประเทศพร้อมหลักสูตรสำหรับเจ้าหน้าที่ ครูอาจารย์ และนักเรียนนักศึกษา

๔. ข้อสังเกตและแนวทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศญี่ปุ่น

๔.๑ แม้ว่าในหลายเรื่อง ญี่ปุ่นได้พัฒนาก้าวหน้ากว่าประเทศไทย แต่มีบทเรียนที่อาจเรียนรู้จากกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศญี่ปุ่นได้ประมวลงบทเรียนและวิวัฒนาการทางการศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบันอย่างละเอียด ซึ่งจะช่วยให้สามารถเปรียบเทียบและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

๔.๒ ในเรื่องการประกันโอกาสทางการศึกษา ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาได้ ๙๙.๙๘% ตั้งแต่ปี ๑๙๐๙ แต่ได้ประมวลงความพยายามที่จะจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ตกหล่น ๕% และ ๑๐% สุดท้ายไว้อย่างครอบคลุมซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศอื่น ๆ ที่ยังไม่สามารถจัดการศึกษาเพื่อปวงชนได้ โดยญี่ปุ่นได้พยายามแก้ปัญหา ทั้งการขาดโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ปัญหาการใช้แรงงานเด็กในครอบครัว ปัญหาการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการ และค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่สูงไป ด้วยวิธีการต่าง ๆ แม้ในปัจจุบัน ซึ่งยังมีเด็กที่ขาดเรียนและออกกลางคันเพียง ๐.๐๓% ญี่ปุ่นได้ติดตามวิเคราะห์ปัญหาอย่างชัดเจนและได้วางมาตรการสำหรับเด็กที่ยังมีปัญหาในการเรียนอย่างน้อย ๓ กลุ่มหลักได้แก่

■ กลุ่มที่มีปัญหาความยากจน จะมีการช่วยเหลือตามระดับความเดือดร้อน เช่นเด็กที่ยากไร้ที่สุดซึ่งประมาณ ๑% จะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน ค่าเดินทาง อาหารกลางวันจากหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับเด็กที่มีความขัดสนเฉพาะเรื่อง จะได้รับการดูแลตามประเภทของความจำเป็น

■ กลุ่มเด็กพิการ ประมาณกว่า ๑.๔% ของนักเรียนญี่ปุ่นซึ่งพวกเขาได้รับการศึกษาพิเศษ โดยผ่านโรงเรียนเฉพาะทาง เกือบหนึ่งพันโรงและโรงเรียนปกติที่มีห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการโรงเรียนให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลเด็กพิการ และจะมีครูการศึกษาพิเศษ มีโรงเรียนศูนย์ที่จะให้บริการพิเศษ เช่น ฝึกพูดหรือการพัฒนาเด็กที่มีปัญหาด้านสติปัญญา ในทุกกลุ่มโรงเรียนที่นักเรียนจากโรงเรียนใกล้เคียงสามารถเดินทางมาใช้บริการได้

■ เด็กที่ขาดเรียน หรือลาออกกลางคัน จากสภาพการแข่งขันที่เข้มข้น และการตัดสินใจ ได้-ตก จากข้อสอบปลายปี ทำให้มีนักเรียนสอบตก ๒๐-๓๐% มีนักเรียนที่ไม่ยอมเข้าสอบอีก ๑๕-๒๐% และมีนักเรียนที่ขาดเรียนเป็นระยะเวลานานอีก ๑ ใน ๓๐ คน รัฐบาลได้แก้ไขด้วยการให้เลื่อนชั้นอัตโนมัติ อบรมครูเรื่องการแนะแนว และจัดห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะปรับตัวก่อนส่งกลับห้องเรียนปกติ

๔.๓ ในเรื่องของคุณภาพ เป็นที่น่าสนใจที่ญี่ปุ่นได้มีวิวัฒนาการจากยุคแรกๆ ที่เน้นการจำลองรูปแบบหลักสูตรและหนังสือเรียนของตะวันตกมาใช้ มาสู่ยุคที่เน้นความเข้มข้นทางวิชาการซึ่งส่งผลให้เกิดการแข่งขันอย่างเข้มข้น การกวดวิชาและความเครียดในการเรียน จนญี่ปุ่นต้องปรับหลักสูตร เพื่อผ่อนคลายความเครียดในการเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพจากการพบปะกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู อาจารย์ ต่างแสดงความพอใจในนโยบายผ่อนคลายที่โรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีโอกาสปรับประยุกต์แนวทางการจัดการเรียนการสอน และเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ แต่ยังคงมีความวิตกกังวลเช่นเดียวกับผู้ปกครองว่าจะทำให้อ่อนวิชาการ และไม่สามารถแข่งขันในเวทีสากล ดังนั้นในช่วงเวลาที่จัดสรรไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนจึงมักถูกนำไปใช้เพื่อการติวและสอนเสริมทางวิชาการ

๔.๔ จุดเด่นที่ประเทศไทยควรได้เรียนรู้จากประเทศญี่ปุ่น คือ การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม โดยเฉพาะในเรื่อง

➔ สุขภาพอนามัย โดยเน้นเรื่องโภชนาการ ความปลอดภัย สุขภาพจิต ป้องกันยาเสพติด และเพศศึกษา สำหรับโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนั้นเริ่มมานานพอสมควร เพื่อเป็นมาตรการช่วยเหลือเด็กที่ยากจน แต่ปัจจุบันเป็นมาตรการส่งเสริมสุขภาพและนิสัยการรับประทานอาหารที่ดี โรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งกำหนดให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าโรงเรียน มีนักโภชนาการในทุกโรงเรียนที่จะกำหนดเมนูอาหารซึ่งจะรับประทานเหมือนกันทั้งโรงเรียน ครูจะรับประทานอาหารกับนักเรียนและผู้บริหาร จะต้องชิมก่อนที่นักเรียนจะรับประทาน

➔ การปลูกฝังความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบและความมีวินัย นักเรียนทุกคนมีบทบาทในการเสิร์ฟอาหารและทำสะอาด ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนเอกชนที่มีค่าเล่าเรียนสูง นอกจากนี้ยังมีโครงการณรงค์ให้เด็กทุกคนใช้คำพูด “Good morning, Thank you, I am sorry, Yes” จนเป็นนิสัย

๔.๕ ภาษาอังกฤษได้รับความสนับสนุนด้วยการเปิดโอกาสให้โรงเรียนเลือกที่จะสอนในประถมศึกษาปีที่ ๕ หรือ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ รัฐบาลได้จ้างครูต่างประเทศมาประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๑ คน ต่อสองโรงเรียน และประจำโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทุกโรงเรียน

๔.๖ สำหรับเรื่อง E-learning นั้น โรงเรียนไม่ได้เน้นมาก ทั้งนี้เพราะอาจถือว่าเป็นเรื่องปกติ ในเมืองที่ไปเยี่ยมอัตราส่วนของคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน ๑ ต่อ ๑๗ สำหรับอัตราส่วนในระดับประเทศประมาณ ๑ ต่อ ๗.๔ โดยรัฐบาลมีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์เพื่อลดสัดส่วนเป็น ๑ ต่อ ๕.๔ ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้ใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน (Computer Literacy) และกำลังพัฒนาในระลอกที่สองเพื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ (Cross-curriculum) นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้การใช้คอมพิวเตอร์ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๔.๗ รัฐบาลญี่ปุ่นให้ความสำคัญแก่ครูเป็นอย่างยิ่ง และเป็นที่น่าสนใจที่ได้ทราบว่าในช่วงปี ๑๙๔๗ เป็นต้นมา สหภาพครูญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในการต่อสู้เพื่อสวัสดิการของครู การต่อสู้นโยบายของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อครูและนักเรียน การประเมินผลงานครู และการทดสอบผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ จนมีการประท้วงทั่วประเทศ และการดำเนินคดีอาญา แต่ตั้งแต่ปี ๑๙๗๐ เป็นต้นมา สหภาพครูเริ่มลดบทบาทและอิทธิพลลง เพราะมีข้อห้ามไม่ให้ข้าราชการมีบทบาทในการประท้วงของแรงงานและปัจจัยอื่น ๆ แต่ที่ส่งผลมากที่สุดคือ การเพิ่มเงินเดือนครู ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๔-๑๙๗๘ ได้มีการเพิ่มเงินเดือนครู ๓ ครั้ง รวมกันประมาณ ๓๐% และสูงกว่าข้าราชการประเภทอื่น ทำให้สามารถดึงดูดคนดีมีฝีมือเข้าสู่อาชีพครู คนหนุ่มสาวสนใจอาชีพครูเพราะถือว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ทั้งนี้ได้เน้นการแสวงหา และพัฒนาครูที่มีความสามารถทั้งในเรื่องการเรียนการสอน การแนะแนว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ โดยเชื่อมโยงไปสู่ปริญญาที่ได้รับ ประเทศญี่ปุ่นมีระบบพัฒนาครูอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากครูบรรจุใหม่ที่จะเน้นเรื่องการเรียนการสอน การจัดการในชั้นเรียน จนถึงความสามารถที่จะเข้าใจ และเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียน ครูที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าในระดับชั้น หรือในกลุ่มสาระต่าง ๆ จะได้รับการพัฒนาในเรื่องการเป็นผู้นำทางวิชาการ การแนะแนว ครู นักเรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนการบริหารจัดการ จากนั้น

จะมีการพัฒนารองผู้บริหารและผู้บริหารตามลำดับ สำหรับองค์กรในการพัฒนานั้น จะมีตั้งแต่การพัฒนาโดยชมรมทางวิชาชีพต่าง ๆ การพัฒนาในโรงเรียนตามระดับชั้น หรือกลุ่มสาระการส่งเสริมงานวิจัยระดับโรงเรียน และการสนับสนุนให้เรียนปริญญาโท

๔.๘ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๗๘ การบริหารการศึกษาดผสมผสานระหว่างรัฐบาลกลาง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรัฐบาลกลางดูแลมหาวิทยาลัย องค์กรการบริหารส่วนจังหวัดดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษาและเทศบาล องค์กรการบริหารส่วนตำบลดูแลโรงเรียนแนวทางปฏิรูปการศึกษา ปัจจุบันในหลักการรัฐบาลกลางจะไม่รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แต่ในความเป็นจริง รัฐบาลกลางได้ยื่นมาช่วยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการก่อสร้างอาคารและการเพิ่มเงินเดือนให้แก่ครู

แม้จะดูว่ามีความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างการบริหารของรัฐบาลกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียน และทั้งโรงเรียนและครูมีความพอใจที่จะอยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่หากศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของความสัมพันธ์ดังกล่าวจะพบว่า ได้ผ่านวิวัฒนาการระหว่างความร่วมมืออำนาจที่ส่วนกลาง การกำกับดูแล และการกระจายอำนาจพอสมควร โดยได้มีการปรับปรุงรูปแบบที่จำลองแบบมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาให้เหมาะกับประเทศญี่ปุ่นมากขึ้นตามลำดับ ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๔๘ จึงมีการทบทวนบทบาทระหว่างองค์กรบริหารระดับต่าง ๆ ระบบและบทบาทของคณะกรรมการการศึกษา และความเป็นอิสระของโรงเรียน

จากการทบทวนดังกล่าว พบว่ามีปัญหาที่สำคัญหลายประการ เช่น คณะกรรมการบริหารมักใช้เวลากับการแก้ปัญหาประจำวันประจำจนไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการทำงานเชิงรุก ขาดกลไกที่จะสื่อสารและสนองตอบความต้องการของประชาชนในการจัดการศึกษา ระบบเลขานุการของคณะกรรมการอ่อนแอ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการเขตพื้นที่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ มีความขัดแย้งระหว่างอำนาจของคณะกรรมการและของผู้อำนวยการสำนักงาน ลักษณะการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเฉพาะ

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงมีการแบ่งบทบาทระหว่างกระทรวงศึกษาธิการในส่วนกลางการบริหารซึ่งรับผิดชอบเรื่องนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ กรอบหลักสูตร การอนุมัติหนังสือเรียน การสนับสนุนงบประมาณ และการบริหารมหาวิทยาลัย และโรงเรียนสังกัดระดับชาติ

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การกำกับดูแลการศึกษาภาคบังคับ บรรจุครู การพิจารณาใบประกอบวิชาชีพครู

องค์กรบริหารเทศบาล เลือกหนังสือเรียน บริหารโรงเรียนประถมศึกษา การเกณฑ์เด็กเข้าเรียน การยกเว้นการเกณฑ์

โรงเรียนมีอำนาจในการจัดการเรียนการสอน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหาร ซึ่งจะได้เงินพิเศษด้วย และมีการประชุมครูเพื่อร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ แต่ไม่ต้องรับภาระในการจัดหาครู หรือทรัพยากรพื้นฐานที่จำเป็น

นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงเกณฑ์ในการแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษา การพัฒนาระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการศึกษา การคัดเลือก และพัฒนาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การผลักดันให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาระดับเปิด การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เป็นอิสระ และการสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร

๔.๙ ในเรื่องของงบประมาณ ประวัติการศึกษาของญี่ปุ่นวางอยู่บนพื้นฐานของระบบเขตพื้นที่การศึกษา โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละเขตพื้นที่ต้องรับผิดชอบต่องบประมาณเพื่อดำเนินการศึกษาในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพราะรัฐบาลกลางในระยะแรกให้ความสำคัญกับการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ และทุ่มเทงบประมาณจ้างครูต่างชาติ และส่งนักศึกษาไปต่างประเทศ ต่อมาเมื่อมีการประกาศการศึกษาภาคบังคับ รัฐบาลกลางได้เริ่มอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสมทบเงินเดือนครู ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และขยายไปจนถึงการสนับสนุนในเรื่องอาคารสถานที่ สำหรับการศึกษาเอกชน รัฐบาลจัดเงินอุดหนุนและเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสนับสนุนการขยายและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

๔.๑๐ การศึกษาตลอดชีวิต ด้วยความตระหนักว่าครอบครัวเริ่มลดบทบาท ในการจัดการศึกษาประเทศญี่ปุ่นได้ขยายโอกาสที่สูญเสียไปด้วยโครงการส่งเสริมการศึกษา ตลอดชีวิตในระดับชุมชน จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชน หลังเลิกเรียน และช่วงวันหยุด โครงการยุวอาสาสมัครเพื่อช่วยผู้สูงอายุ หรือเด็กเล็ก โครงการศูนย์กีฬาเยาวชนและโครงการพัฒนาคุณภาพของการเรียนรู้ในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีแหล่งเรียนรู้หลายรูปแบบ เช่น ห้องสมุด สวนสัตว์ และสื่อมวลชนเพื่อเด็กและเยาวชน

日本の教育事情に関する報告 (要約)

2006年2月10日 - 18日

国際交流基金の文化人短期招聘事業により、教育省のカサマー・ウォーラワン・ナ・アユタヤ次官が日本を訪問し、日本の教育事情を視察しました。以下がその報告内容（項目と要約のみ）です。

1. 日本の教育改革の背景

2004年までに日本は教育改革を3回行ないました。1998年にカリキュラムを改定し、2002年に公布しました。主な内容として、学生が圧力を感じることなく学習できる環境を作ること、学生が持っている能力を生かせるような機会を与えること、登校日を6日間から5日間に減らすこと、科目の中で重複する内容をなくすことなどがあげられます。

2. 学校訪問からみる日本の教育改革の影響

3. 学習リソース機関の訪問

サイエンスセンター、国立国会図書館、NHK放送局などを訪問。

4. 訪問から気づいたこと、および、日本の教育事情から学ぶこと

4.1 日本はこれまでの教育に関する情報、カリキュラム、過去に使用した教科書の情報などをきちんと整理してあるため、それぞれの時代の教育方針を比較するのに役立つのではないかと考えられる。

4.2 何らかの原因で学校に通えない学生への支援、特に、貧しい子供や不登校の子供のための対策を画っている。

4.3 学生の健康を大事にすること。

4.4 国立、私立は問わず、学生に道徳観、思いやり、責任感を持たせるような考え方を養うこと。

4.5 英語の授業については学生が英語と触れる機会を増やすためにネイティブの先生を雇うようにしていること。

4.6 コンピューターの学習については、小学1年生からコンピューターの授業を導入している他、教師全員がコンピューターの基礎を学べるような制度も持っている。

4.7 教師の福利厚生を手厚くすることにより、教員志望者を増やす努力がなされている。

4.8 教育機関の運営については、政府（文部科学省）、地方自治体、学校が一致団結して取り組んでいる。

4.9 教育関連予算について

4.10 生涯学習については、地域ごとに生涯学習センターを創っている。また、子供やお年寄りの世話をする青少年ボランティアの育成や青少年スポーツセンターの建設といったプログラムがある。

บทความพิเศษ : แนะนำสถาบันการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศเพื่อนบ้าน

特集：タイ近隣諸国の機関紹介

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ได้จัดกิจกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเพื่อนบ้านของไทย อาทิเช่น ประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา ในด้านที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ยกตัวอย่างเช่น ได้มีการเชิญครูสอนภาษาญี่ปุ่นจากประเทศดังกล่าวข้างต้นประเทศละ 2 ท่านเพื่อมาเข้าร่วมอบรมในคอร์สอบรมภาษาญี่ปุ่นครั้งที่ 31 ที่จัดขึ้นเมื่อเดือนเมษายน 2006 ในหัวข้อ “วิธีสอนภาษาญี่ปุ่นระดับกลาง” และบทความที่ท่านจะได้อ่านต่อไปนี้เป็นบทความแนะนำสถาบันของตนเองซึ่งเขียนโดยอาจารย์ที่มาเข้าร่วมอบรม 3 ท่าน

国際交流基金バンコク日本文化センターでは、タイ周辺のベトナムやラオス、カンボジアの日本語教育支援活動も行っています。その1つとして、2006年4月に行われた第31回日本語教育研修会の中級教授法コースに3つの国からそれぞれ2人ずつ日本語教師を招待しました。そのうち、3人の先生がたに所属機関の大学を紹介していただきました。

ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยพนมเปญในประเทศกัมพูชา

カンボジア・王立プノンペン大学外国語学部日本語学科

Leakmy LOCH

レスミー・ロイ

ภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยพนมเปญในประเทศกัมพูชา เปิดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี 1993 โดยอาสาสมัคร JOCV คอร์สนี้เป็นคอร์ส non-credit สำหรับนักศึกษา และด้วยจำนวนของนักศึกษาที่ต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นมีแนวโน้มมากขึ้น ทางมหาวิทยาลัยจึงยื่นความจำนงขอเปิดคอร์สปริญญาตรีสาขาภาษาญี่ปุ่นต่อกระทรวงศึกษาธิการและเยาวชนในวันที่ 8 สิงหาคม 2003 ซึ่งต่อมาทางกระทรวงฯ ได้อนุมัติและให้เปิดภาควิชาภาษาญี่ปุ่นได้ ทางมหาวิทยาลัยได้เตรียมการจนพร้อมที่จะเปิดรับนักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นรุ่นแรกในปีการศึกษา 2005-6

ปัจจุบันมีอาจารย์ประจำภาค 3 คน (ญี่ปุ่น 2 คน) กับนักศึกษา (รุ่นแรก) 80 คน แบ่งออกเป็น 3 ห้อง ปีที่ 1 จะเรียนวิชาพื้นฐานความรู้ทั่วไปกับภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน ปี 2 จะเรียนภาษาญี่ปุ่นเฉพาะด้านและญี่ปุ่นศึกษา ปี 3 จะเรียนภาษาญี่ปุ่นเฉพาะด้านและภาษาศาสตร์ ส่วนปี 4 จะแยกเรียน เป็นสาขาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นกับสาขาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ แรงจูงใจของนักศึกษาในการเรียนภาษาญี่ปุ่น ส่วนใหญ่จะตอบว่า “ภาษาญี่ปุ่นมีประโยชน์ต่ออนาคตของตน เช่น ในการศึกษาต่อที่ประเทศญี่ปุ่น

王立プノンペン大学における日本語教育は同大学の在学を対象とした単位取得のない (non-credit) コースとして1993年に青年海外協力隊 (JOCV : Japan Overseas Cooperation Volunteers) によって開設された。近年の日本語学習を希望する学生の増加傾向を受け、大学は正式な日本語学科開設を教育・スポーツ・青年省に申請し、2003年5月8日に4年制の学士コースとして認可された。そして、学科開講準備が整った2005-6年度より初の日本語学科生を受け入れることとなった。

現在、教師3名 (うち、日本人2名) と学生 (第1期生) が80名で、クラスは3つに分けてある。1年目は一般教養と基礎日本語、2年目は専門日本語及び日本事情、3年目は専門日本語及び言語学、最後の4年目は日本語教育 (アカデミック) 専攻と日本語 (ビジネス) 専攻に分かれて学ぶ。学生たちの学習動機としては「将来、留学や仕事などで役に立つから」と

หรือใช้ในการทำงาน” เกี่ยวกับกับความใฝ่ฝันในอนาคต นักศึกษา
ที่ตอบว่าอยากเป็นครูสอนภาษาญี่ปุ่นมีมากเป็นอันดับหนึ่ง รอง
ลงมาคือเป็นเจ้าหน้าที่ NGO และล่าม การที่นักศึกษามีความตั้งใจ
ในการเรียนสูง ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน

แต่ก็มีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาที่ใหญ่เป็นอันดับหนึ่ง
คืออาจารย์ที่เรียนมาเป็นเอกทางสายการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น
นั้นมีจำนวนน้อย อันดับสองคือ ห้องเรียนในมหาวิทยาลัยมีไม่
เพียงพอ เลยทำให้ไม่สามารถจัดทำห้องสมุดสำหรับนักศึกษาได้
นอกจากนี้ตำราที่จัดทำในประเทศกัมพูชายังไม่มี หนังสือที่แปล
เป็นภาษาเขมรก็ยังมีอยู่น้อยมาก

สภาพการณ์เช่นนี้จึงว่าสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาญี่ปุ่น
นั้นยังไม่ดีพอ ต่อจากนี้คงต้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาญี่ปุ่นและ
อาจารย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น
จากประเทศญี่ปุ่นมา และพัฒนาอาจารย์ชาวกัมพูชา นอกจากนี้
คงต้องเพิ่มห้องเรียนให้มากกว่านี้ ประเด็นเหล่านี้ขณะนี้ได้กำลัง
ดำเนินการปรึกษากับทางมหาวิทยาลัยอยู่

แผนกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

อาจารย์ Songphone VANNAPHACHONE

1 ประวัติ และความเป็นมา

เนื่องจากรัฐบาลแห่งชาติลาวมีนโยบายที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้
แก่ข้าราชการระดับสูง ระดับผู้บริหารในบริษัท และช่างเทคนิค
ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศจึงได้รวมสถาบันระดับ
อุดมศึกษา 11 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทางการศึกษาเวียงจันทน์
มหาวิทยาลัยทางการแพทย์ มหาวิทยาลัยทางการเกษตร
มหาวิทยาลัยโพลิเทคนิค โรงเรียนกฎหมาย และจัดตั้งขึ้นเป็น
มหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศลาว เปิดสอนในแขนงวิชาต่าง ๆ
ในปี 1996

ตั้งแต่นั้นมา ทางมหาวิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือจากประเทศ
ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น ไทย สวีเดน เกาหลี เป็นต้น ซึ่งได้รับ
ความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด และสาขาวิชาภาษา

こた づ にはほんご きょうみ
答えたものがほとんどだった。続いて「日本語に興味
ある・日本語が好きだから」と答えたものも多かった。
しょうらい きぼう にはほんご きょうし おも
将来の希望については日本語教師になりたいと思っ
て くるがくせい いちばんおお つぎ つうやく
いる学生が一番多く、次にはNGOスタッフ・通訳に
なりたいたするものが多かった。学習意欲が高く、授業
の雰囲気も楽しい。

しかし、問題もいくつかある。まず、一番大きな問題
は日本語教育を専門に学んだことのある教師がまだ
すく ないことである。第2に大学の教室が足りない。
がくせいよう と しよしつ かく ほ
したがって、学生用の図書室を確保することもでき
ない。また、カンボジアで作成された教科書がないし、
ご ほんやく きょうかしょ きわ すく
クメール語に翻訳してある教科書も極めて少ない。

じょうきよう がくせい にはほんご がくしゅうかんきょう
こうした状況から、学生の日本語学習環境はまだ
ふ じゅうぶん こんご がくしゅうかんきょう ととの
まだ不十分である。今後、学習環境を整えていくに
は、日本から日本語教育専門家や日本語教育の経験が
なが きょうし き じんきょうし
長い教師にもっと来てもらったり、カンボジア人教師
そだ きょうしつ ふ ひつよう
を育てたり、教室をもっと増やしたりする必要があり、
てん だいがく きょうぎ すす
こうした点について大学とも協議を進めている。

こくりつだいがく にはほんご がつか ラオス国立大学日本語学科について

ソンボン・ヴァンナパチョン

れきし かいせつじ き 1 歴史、開設時期

せいふ こつか かいはつ じょうきゅうこう むいん
ラオスの政府は、国家の開発のために上級公務員、
かいしやけいはいしや およ かくしゅ せんもん ぎ じゆつしや ふ
会社経営者及び各種の専門技術者をもっと増やさなけ
ればならないと考えました。そこで、以前からあった
きょういくだいがく い か だいがく のうぎょうだいがく
ビエンチャン教育大学や医科大学、農業大学、ポリテ
クニック大学、法律学校などの11の高等教育機関が
ひと ねん さいしよ そうごう
一つにまとめられて、1996年にラオスで最初の総合
だいがく
大学ができました。

こくりつだいがく いらい
ラオス国立大学ができて以来、フランス、ドイツ、
にほん かんこく しえん おこな
日本、タイ、スウェーデン、韓国などが支援を行って
きました。その中でも、一番多いのは日本の支援です。
なか いちばんおお にはほん しえん
日本語学科もその支援プロジェクトの一つです。

ญี่ปุ่นก็เป็นอีกโครงการหนึ่งที่ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ได้เปิดสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นขึ้นในเดือนตุลาคม ปี 2003 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อสร้างบุคลากรที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นทางด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ญี่ปุ่นศึกษา
- เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศลาวกับประเทศญี่ปุ่น
- เพื่อศึกษาวิชาเฉพาะด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี

2 อาจารย์

อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวลาวมี 4 คน

อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่นจากเจแปนฟาวน์เดชั่น ประเทศญี่ปุ่น 2 คน อาจารย์ชาวลาวไม่ได้ศึกษาภาษาญี่ปุ่นมาโดยตรงแต่เคยไปศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่นและมีความสนใจในภาษาญี่ปุ่น อาจารย์บางท่านก็ได้รับการอบรมคอร์สภาษาญี่ปุ่นระยะสั้นในประเทศ

3 นักศึกษา

จำนวนนักศึกษาในปี 2003 มี 13 คน ในปี 2006 มี 47 คน (นักศึกษาปีที่ 1 มี 15 คน นักศึกษาปีที่ 2 มี 21 คน นักศึกษาปีที่ 3 มี 11 คน)

4 คอร์สภาษาญี่ปุ่น

คอร์สภาษาญี่ปุ่นเปิดสอนเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรี B.A. Degree in Japanese as Foreign Language ผู้เรียนในคอร์สนี้จะได้รับปริญญาตรีภาษาญี่ปุ่น ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาญี่ปุ่นให้คำแนะนำในการสอน วางแผนการสอน พัฒนาตำราที่ใช้และสื่อการเรียน ตลอดจนพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น

5 แรงจูงใจของผู้เรียน

- 1 ผู้เรียนชอบคนญี่ปุ่น และประเทศญี่ปุ่น
- 2 ผู้เรียนอยากไปเรียนที่ญี่ปุ่น
- 3 ผู้เรียนอยากลองเรียนภาษาญี่ปุ่นเนื่องจากภาษาญี่ปุ่นเพิ่งเปิดสอนเป็นครั้งแรกในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

ความคาดหวังหลังจากจบการศึกษา

- 1 อยากสอนภาษาญี่ปุ่นให้เด็ก ๆ และนักเรียนในประเทศ

日本の文化や習慣、日本事情についての日本語ができる人材を育成するため、ラオスと日本の二国間の理解を深めるため、日本の経済、歴史、文学などについての専門知識も習得させるため2003年10月、ラオス国立大学に日本語学科が誕生しました。

2 教師数はラオス人が4名、国際交流基金から派遣された日本語の専門家が2名です。ラオス人の先生たちの専門は日本語ではないけれど、日本へ留学したことがあって、日本語に興味を持っています。国内で短期日本語コースを受けた先生もいます。

3 学生数は2003年の入学者は13名でした。2006年現在、学生数は47名(1年生15名、2年生21名、3年生11名)です。

4 コースは主専攻で B.A. degree in Japanese as a Foreign Language (学士) です。

特徴は日本語の学士の学位をとることです。日本語の専門家の指導で授業が行われています。専門家は週間授業の日程や教室で使う教科書や教材の開発やカリキュラムの開発などを行っています。

5 学生の動機は

- ① 日本人と日本が大好きです。
- ② 日本へ留学したいです。
- ③ ラオスの大学で日本語コースは初めてなので、日本語の勉強にチャレンジしたいです。

卒業後の希望は

- ① 国内の学校で子ども、生徒に日本語を教えたいです。
- ② 国内にある観光会社に勤めたいです。

2. อยากทำงานในบริษัทท่องเที่ยวภายในประเทศ
3. อยากเป็นนักแปล และล่ามในหน่วยงานราชการ

6 ปัญหาที่ต้องแก้ไข

ปัญหาด้านผู้สอน

1. จำนวนผู้สอนไม่เพียงพอ เนื่องจากจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น

2. อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวลาวยังไม่สามารถสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงได้เนื่องจากความรู้ความสามารถยังไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านผู้เรียน

ผู้เรียนแทบไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ดังนั้นแม้ว่าจะเป็นนักศึกษาปีที่ 3 แล้วแต่ยังพูดภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้ ยิ่งกว่านั้น โอกาสที่จะใช้ภาษาญี่ปุ่นนอกห้องเรียนก็มีน้อยมาก

สภาพการเรียนการสอนปัจจุบัน

สภาพการเรียนการสอนปัจจุบันในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นดีขึ้น เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากเจแปนฟาวน์เดชั่น ทำให้มีความพร้อมของสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น และจำนวนผู้เรียนก็มีเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

สิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นในอนาคตมีดังนี้

1. ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น
2. ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การสอน (อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางภาษา)
3. การพัฒนาหลักสูตร และการอบรมภาษาญี่ปุ่นของอาจารย์ผู้สอนชาวลาว
4. ความต่อเนื่องของโครงการอบรมระยะสั้นที่ประเทศญี่ปุ่น
5. การจัดทำโครงการเรียนต่อระยะยาวที่ประเทศญี่ปุ่น

③ 政府の事務所で翻訳者や通訳になりたいなどです。

6 現在の課題

日本語学科はゼロから始まったので、最初は学科の事務室しかありませんでした。設立されてからもうすぐ3年になりますが、いろいろな問題があります。

教師側の問題は

① 学生数がだんだん増えていて、教師が足りないこと。

② 今のラオス人の先生は日本語能力があまり高くないので、上級のクラスは教えられないことなどです。

学生側の問題は大学に入る前にほとんど日本語を勉強していません。大学に入ってから、日本語の勉強をはじめたので、3年生になっても日本語がなかなかうまくなりません。さらに、教室以外、日本語を使うチャンスが非常に少ないです。

現在、国際交流基金のおかげで、日本語学科の状況は良くなってきています。教材もじょじょに充実してきていますし、学生もだんだん増えていきます。

将来、日本語学科がさらに発展するために、次のことが必要だと思います：

- ① 専門家派遣の継続
- ② 機材供与 (LL 教室の整備)
- ③ カリキュラムの開発やラオス人講師が日本語研修に参加すること。
- ④ 日本への短期留学プログラムの継続。
- ⑤ 日本への長期留学プログラムの創設。

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ DA NANG ประเทศเวียดนาม

ベトナム・ダナン (DA NANG) 外国語大学・日本語学科

NGO, Quang Vinh

ゴ・クアング・ヴィン

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ DA NANG เป็นมหาวิทยาลัยในสังกัด 1 ใน 5 แห่งของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ DA NANG ได้ก่อตั้งขึ้นในวันที่ 28 สิงหาคม 2002 มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ DA NANG ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่ตอนกลาง และแถบที่ราบสูงทางตะวันตกของเวียดนาม ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นแกนหลักในส่วนของการศึกษาการใช้ภาษาต่างประเทศและครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ รวมถึงเป็นหน่วยงานวิจัยค้นคว้าทางวัฒนธรรมและภาษาด้วย มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศ DA NANG ประกอบไปด้วย 7 คณะวิชา เช่น คณะวิชาภาษาอังกฤษ คณะวิชาภาษาฝรั่งเศส คณะวิชาภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน คณะวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

ในส่วนของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะวิชาภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนนั้น ได้ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน ปี 2003 ณ เมือง Da Nang เขต Lien Chieu ถนน Ngo Thi Nham เลขที่ 100 ได้เปิดเรียนเป็นวิชาเอก และวิชาภาษาต่างประเทศที่ 2 และก็ได้ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง ในช่วงแรกเปิดสาขาวิชานั้น เมื่อเทียบจำนวนนักเรียนของสาขากับคณะ หรือสาขาวิชาอื่น ๆ แล้วอาจจะยังมีน้อยกว่า แต่จำนวนนักเรียนก็ได้เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี

เป้าหมายของสาขาวิชาที่มีตั้งนี้คือ ส่งเสริมความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของนักเรียน ให้ความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น เพาะบ่มบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบัน สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมีนักเรียนปี 1 ถึง ปี 3 จำนวน 108 คน แต่มีอาจารย์ผู้สอนเพียง 3 คนเท่านั้น (อาจารย์ชาวญี่ปุ่น 1 คน อาจารย์ชาวเวียดนาม 2 คน) ซึ่งจะต้องสอนทั้งนักศึกษาวิชาเอก และนักศึกษาที่เรียนภาษาญี่ปุ่นในฐานะวิชาภาษาต่างประเทศที่ 2 ด้วย ในส่วนของอาจารย์ชาวเวียดนามนั้นยังมีวิญญูชนน้อยทั้งสองคน แต่เคยมีประสบการณ์ไปศึกษาอบรมที่ประเทศญี่ปุ่น มีความสนใจในการสอนภาษาญี่ปุ่น และมีความมุ่งมั่นเป็นอย่างสูงที่จะพัฒนาตัวเอง และในเดือนสิงหาคมปีนั้นทางมหาวิทยาลัยจะได้รับความช่วยเหลือจาก JOCV ในการส่งอาจารย์อาสาสมัคร มาช่วยสอนอีกจำนวน

Da Nang 外国語大学 (CFL) は国立 Da Nang 大学に属する5大学の1つであり、2002年8月28日に設立された。Da Nang 外国語大学はベトナムの中部一西高原地域の発展のため、外国語を教える教師と外国語を使用する幹部の教育および言語・文化研究機関の役割を果たしている。Da Nang 外国語大学は英語学部、フランス語学部、日本語－中国語学部、国際関係学部など7学部で構成されている。

日本語－中国語学部日本語学科は2003年9月に設立され、Da Nang 市Lien Chieu区Ngo Thi Nham 通り100にあるDa Nang 外国語大学本館に置かれている。日本語は主専攻科目および第二外国語科目として開講されているが、人気の高い学科である。当学科は他の学部・学科に比べると、学生数はまだ少ないが、年々増加してきている。

日本語学科は学生の日本語能力を高め、日本についての深い知識を身に付け、日本と関連する分野で仕事ができる能力を持つ人材を養成するという目標を掲げている。現在、当学科の一年生から三年生までの学生数は108人である。教師は3人（日本人教師1名、ベトナム人教師2名）だけだが、日本語学科の学生ばかりではなく、英語学部の学生（第二外国語として学習する）にも日本語を教えている。ベトナム人教師は2人とも年齢的にはまだ若い、日本において研修を受けたこともあり、日本語教育に深い関心を持ち、向上心も高い。また、今年8月には、ボランティア教師としてJOVCV 日本語隊員が1名配属される予定である。

Da Nang 外国語大学日本語学科のカリキュラムは4年間で220単位である。これは日本語学科の卒業に必要な単位数で、80単位の必修科目（コンピューター、経済学、ベトナム 共産党の歴史、英語等）、および140単位（＝1575 単位時間）の日本語の各技能と日本

หลักสูตรของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมหาวิทยาลัย Da Nang มีดังนี้คือ หน้าที่จำเป็นต้องเรียนทั้งหมดตลอด 4 ปี คือ 220 หน่วยกิต จึงจะสำเร็จการศึกษา แยกเป็นวิชาบังคับ 80 หน่วยกิต (คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์ เวียดนาม ภาษาอังกฤษ เป็นต้น) และอีก 140 หน่วยกิต (1,575 ชั่วโมง) ซึ่งเป็นวิชาเอก เช่น วิชาทักษะความรู้ภาษาญี่ปุ่น ญี่ปุ่นศึกษา วรรณกรรมญี่ปุ่น วัฒนธรรมญี่ปุ่น เป็นต้น

เนื่องจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ Da Nang เป็นมหาวิทยาลัยที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ ห้องแล็บการฟังแบบใหม่ อย่างของมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศฮานอย หรือมหาวิทยาลัยแห่งชาติโฮจิมินห์จึงยังไม่มีความพร้อมเท่าใดนัก แต่ในชั่วโมงเรียนก็ได้ให้นักศึกษาฝึกฟังจากเทป ให้ดูวิดีโอ หรือทีวีดี ซึ่งการเรียนจากสื่อการสอนเพียงแค่นี้ ในการเรียนภาษาต่างประเทศยังถือว่าไม่เพียงพอ แต่ด้วยความพยายามและความตั้งใจอย่างเต็มที่ของทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของสาขาวิชาถือได้ว่าได้ผลและดำเนินไปได้เป็นอย่างดี

จากนี้ไปอีกหนึ่งปี สำหรับนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาเป็นรุ่นแรกนั้น ทางสาขาคาดหวังว่าจะสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถออกไปพัฒนาสังคม (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตตอนกลางและแถบที่ราบสูงทางตะวันตก) โดยคาดว่าอาชีพของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ นั้น คงจะเป็นอาจารย์ ล่าม ทำงานแปลในบริษัทร่วมลงทุนกับญี่ปุ่น หรือบริษัทลงทุนข้ามชาติของญี่ปุ่น

เมือง Da Nang นั้นเป็นเมืองใหญ่อันดับ 3 ซึ่งอยู่ในตอนกลางของเวียดนาม บริษัทญี่ปุ่น สำนักงานของบริษัทผู้ผลิตขนาดใหญ่ หน่วยงานของรัฐบาลญี่ปุ่น ยังมีจำนวนไม่มากเหมือนอย่างเมืองฮานอยและโฮจิมินห์ แต่ในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีนี้การลงทุนจากประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นจึงมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน ด้วยนัยสำคัญเช่นนี้ ทางสาขาวิชาจึงได้วางแผนที่จะจัดทำเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้เหมาะสมเพียงพออย่างเต็มที่ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพเยี่ยม เพื่อตอบสนองต่อความความหวังของสังคมให้ได้ด้วย

ปัจจุบันการดำเนินงานของสาขาวิชา ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากสถานทูตญี่ปุ่นประจำเวียดนาม ศูนย์พลังความร่วมมือบุคลากรญี่ปุ่น (VJCC) เป็นต้น แต่เมื่อเทียบกับเมือง

事情、日本文学、日本文化等の単位が含まれている。

Da Nang 外国語大学の日本語学科は設立されたばかりで、Ha Noi 外国語大学、Ho Chi Minh 国家大学に属する外国語大学のように最新式の L.L 教室等は まだ備えられていないが、授業中に学生にテープレコーダーで聴解を練習させたり、DVD、VCR でビデオを見せたりしている。このような機材だけでは外国語教育としては十分ではないものの、本科の教師と学生の努力、熱心さをもって、日本語学科においての日本語教育は順調に成果を挙げている。1 年後には、Da Nang 外国語大学日本語学科第一期生として、社会(特に、中部-西高原地域)に有能な卒業生を輩出できるものと期待されている。日本語学科の学生は卒業後、日本語教師をはじめとして、通訳、翻訳者として、日越合弁会社、在越日系企業などで活躍する見込みである。

Da Nang 市はベトナムの真ん中にあるベトナム第 3 の都市である。ここには Ha Noi 市と Ho Chi Minh 市のように日系企業、大メーカーの駐在事務所、日本の政府機関などはまだ少ないが、この数年 Da Nang 市への日本からの投資は徐々に増えつつある。それに伴い、日本語ができる人材に対する需要も増加している。そのような意味で、我々の日本語学科は、社会に優秀な人材を輩出し、社会の期待に応えられるように、教授態勢を作り、教育内容の充実を図っている。

現在、本科の事業は在ベトナム日本大使館及びベトナム・日本人材協力センター (VJCC) 等の指導・援助を仰いでいるが、Ha Noi 市、Ho Chi Minh 市に

สถานอยและโฮจิมินห์แล้ว คอ์สอบรรมควมรู้สำหรับอาจารย์ ข้อมูลเกี่ยวกับทุนศึกษาต่อต่างประเทศสำหรับนักศึกษา ของเจแปนฟาวนด์ชันหรือของกระทรวงศึกษาธิการนั้นยังมีอยู่น้อย และนอกเหนือจากนั้นโอกาสในการสัมผัสวัฒนธรรมญี่ปุ่น (ประเพณี การชงชา การจัดดอกไม้ การเขียนฟูกัน) นั้นแทบจะไม่มีเลย ใน การที่จะพัฒนาการศึกษาภาษาญี่ปุ่นของสาขาวิชานั้น สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามล้วนแต่ขาดไม่ได้ทั้งสิ้น ทางสาขาจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความเข้าใจและความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายยิ่ง ๆ ขึ้นไป

くら もん ぶ か がくしやう こくさいこうりゆう き きんとう きやう し む 比べ、文部科学省、国際交流基金等の教師向けのきやうい く けんしゆ ぐくせい む こく ひりゆうがくなど じやうほう 教育・研修プログラムや学生向け国費留学等の情報はまだ少ない。又、日本の伝統的な文化（茶道、生け花、書道等）に触れるチャンスもほとんどない。いずれもほん か にほん ごきやうい く じゅうじつ か 本科の日本語教育を充実させるためには欠くことができないものであり、関係諸機関の更なる理解と協力を期待している。

บทความของพี่เชียวชาญภาษาญี่ปุ่นของ เจแปนฟาวนด์ชัน “เพื่อที่จะพัฒนาความเป็นครู”

Tsubone Yukari

ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาญี่ปุ่น คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้เชี่ยวชาญของเจแปนฟาวนด์ชัน)

1. ครูมือใหม่กับครูที่เชี่ยวชาญ

ในประเทศไทยปัจจุบันมีครูอยู่ประมาณ 900 คน ในจำนวนนี้มีครูมือใหม่และครูที่เชี่ยวชาญอย่างละเท่าไร ตามหลักการแล้วคำว่า “ครูที่เชี่ยวชาญ” นั้นหมายถึงอะไร ต้องมีประสบการณ์กี่ปีขึ้นไปถึงจะเรียกได้ว่า “เชี่ยวชาญ” หรือจะยึดแค่จำนวนปีที่สอนไม่ได้ ต้องมีเทคนิคการสอนแบบไหนถึงจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่จริงแล้วการจำกัดความของคำว่า “ครูที่เชี่ยวชาญ” นั้นเป็นเรื่องยากมาก เช่นเดียวกับการกำหนดว่าเป็นครูมือใหม่จะต้องเป็นกี่ปีนั้นก็ไม่มี ความหมายอะไร ในบทความนี้จะขอล่าวถึงการพัฒนาคนที่มีประสบการณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นมาเป็นเวลานานและคนที่เพิ่งสอนภาษาญี่ปุ่นมาได้ไม่นานให้เป็นครูที่ดี โดยจะวิเคราะห์คนทั้ง 2 ประเภทว่ามีลักษณะเด่นเป็นเช่นไร ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นว่า การจำกัดความครูมือใหม่และครูที่เชี่ยวชาญนั้นทำได้ยาก ดังนั้น ในบทความนี้จะขอเรียกคนที่เพิ่งสอนภาษาญี่ปุ่นมาได้ไม่นานว่า “ครูมือใหม่” ส่วนคนที่มีประสบการณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นมาเป็นเวลานาน จะขอเรียกว่า “ครูที่เชี่ยวชาญ”

こくさいこうりゆう き きん にほん ごきやうい く 国際交流基金 日本語教育
せんもん か き こう 専門家からの寄稿
きやう し せいちょう め ざ 「教師としての成長を目指して」

だいがく きやうい く ぶ コンケン大学 教育学部
つほね ゆかり 坪根由香里

こくさいこうりゆう き きん にほん ごきやうい く けんせんもん か (国際交流基金日本語教育派遣専門家)

1. 新人教師・ベテラン教師とは？

タイには現在約900名 弱 の日本語教師がいますが、その中に新人教師は何人ぐらいいるのでしょうか。ベテラン教師は？ そもそも「ベテラン教師」というのはどういう教師を意味するのでしょうか。何年以上がベテランでしょうか。それとも年数だけでは決められないのでしょうか。どんな教授技術を持っていればベテランでしょうか。実は、「ベテラン教師」を定義するのはとても難しいことです。同様に新人教師も何年までが新人かを決めるのはあまり意味がありません。ここでは、長く日本語教師をしている人、日本語教育の経験が短い人にはどんな特徴があるのかを見て、それぞれがどうすればより教師として成長できるのかを少し考えてみたいと思います。上述の通り、厳密に定義はできませんが、便宜上、本稿では後者を新人教師、前者をベテラン教師と呼ぶことにします。

2. ลักษณะเด่นของครูมือใหม่และครูที่เชี่ยวชาญ

ครูมือใหม่และครูที่เชี่ยวชาญมีลักษณะเด่นเป็นเช่นไร ในที่นี้จะขออ้างอิงผลการวิจัยที่ตีพิมพ์ และอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นอีกสองท่านร่วมกันทำที่ญี่ปุ่น ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้เกิดขึ้นจากความรู้สึกที่อยากจะพัฒนาตนให้เป็นครูที่ดี

พวกเราให้คนที่มีการสอนภาษาญี่ปุ่นไม่ถึงปี (ครูมือใหม่) กับคนที่มีการสอนมากกว่า 20 ปี (ครูที่เชี่ยวชาญ) ดูวิดีโอการสอนภาษาญี่ปุ่น แล้วพูดถึงสิ่งที่ตนสังเกตเห็นและความรู้สึกที่มีต่อการสอนนั้นไปด้วย โดยพวกเรานำบทสัมภาษณ์ไว้และนำมาวิเคราะห์ภายหลัง หลังจากดูวิดีโอแล้วก็ให้เขียนรายงานเกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งผลที่ได้มีดังต่อไปนี้

1) ลักษณะเด่นของครูมือใหม่

ผลของการวิจัยทำให้ทราบว่าครูมือใหม่มักจะดูนักเรียนเป็นหลัก และจะให้ความสนใจกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นที่เขียน โดยมีมุมมองอยู่ที่นักเรียน เช่น ① ครูจะต้องมีการปรับแก้กับคำตอบที่นักเรียนพูด ② ครูจะต้องไม่ใช่เอาแต่สอนอย่างเดียว แต่จะต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่นักเรียนพูด และหยิบยกหัวข้อนั้นขึ้นมาคุยอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ดูเหมือนว่าครูมือใหม่จะประเมินว่าการเรียนการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่ โดยดูจากปฏิกิริยาของนักเรียน อย่างเช่น นักเรียนเข้าใจหรือไม่ นักเรียนแต่ละคนให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ครูให้ทำหรือไม่ และยังประเมินความรู้สึกของนักเรียนอีกด้วย เป็นต้น

ทางด้านการศึกษาภาษาในระยะหลังมักจะกล่าว “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ซึ่งให้ความสำคัญกับความหลากหลายของผู้เรียน และมีวิธีดูแลจัดการนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันไป ตามความเหมาะสม ทำให้ที่ให้ความสำคัญกับปฏิกิริยาของนักเรียนของครูมือใหม่นี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวความคิดที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั่นเอง

ลักษณะเด่นของครูมือใหม่อีกอย่างก็คือชื่นชมอย่างมากกับตำรา วิธีการดำเนินการสอนและวิธีสอนที่ตนเห็นว่าดี จะยอมรับจุดดีของผู้อื่นและดูเหมือนว่าจะพยายามนำจุดดีนั้นมาใช้ บางครั้งเมื่อเจอวิธีการสอนหรือวิธีการจัดการที่แตกต่างจากที่ตนคิด ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ขัดลงไปว่าเป็นวิธีการสอนที่ไม่ดี แต่จะหยุดพิจารณาว่าทำไมอาจารย์คนนั้นถึงได้ทำเช่นนั้น

2. 新人教師・ベテラン 教師の特徴

では、新人教師、ベテラン教師にはどのような特徴があるのでしょうか。日本で私と2名の日本語教師がより教師として成長したいという気持ちで始めた研究の結果を元にお話しします。

私たちは日本語を教えた経験が1年未満の人（新人教師）と20年以上日本語を教えている人（ベテラン教師）に、ある日本語の授業のビデオを見ながらその間気づいたこと感じたことなどをすべて口に出して言ってもらい、それを録音して内容を分析しました。ビデオを見た後で、感想レポートも書いてもらいました。そこから特徴的に見られたことは以下の通りでした。

1) 新人教師の特徴

新人教師は、とてもよく学生のことを見ており、教師と学生との関わり方に興味を持っているということがわかりました。例えば、①学生が言った答えに対して教師がしっかりフィードバックをする必要性があるということや、②先生が一方的に教えるのではなく、学生の発話をひろってその話題について深く話すなどして学生の視点に立って教える、というコメントからわかるように学生の立場に立って考えています。また、学生が理解しているかどうかや一人一人が授業に参加しているかをよく見、学生の心理も推測するなど、新人教師は、学生の反応を通してその授業が適切かどうかを判断しているようでした。

最近の言語教育において「学習者中心」ということがよく言われるようになりました。これは、学習者の多様性に注目し、それぞれの学習者に合った対応をしようというのですが、新人教師の学生の反応に注目する態度は、この「学習者中心」の考え方に合ったものと言えるでしょう。

教材、授業の進め方、教え方などについて良いと判断したものを積極的に評価することができるのも新人教師の特徴です。他の人のいいところはいいと認め、それを自分のものにしようとしているようです。また、自分が考えていたことと違う教え方や対応に出

2) ลักษณะเด่นของครูที่เชี่ยวชาญ

ดูเหมือนว่าครูที่เชี่ยวชาญจะคิดถึงจุดประสงค์การเรียนการสอนของชั่วโมงนั้นเป็นอันดับแรก และใส่ใจว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมนั้นจะเชื่อมโยงกับจุดประสงค์เช่นไร เช่น ในการสอนรูปประโยค 「～ている」 จุดประสงค์การเรียนการสอนคือให้นักเรียนเข้าใจความแตกต่างของวิธีการใช้ที่มีอยู่ 2 แบบคือ

กริยาที่กำลังกระทำอยู่ กับผลของการกระทำที่ยังคงอยู่ ซึ่งถ้านำเสนอ 「勉強しています」、 「書いています」 และ 「結婚しています」、 「起きています」 ออกมาพร้อมกัน นักเรียนก็คงไม่เข้าใจความแตกต่างของทั้งสองแบบได้ ในกรณีใช้เกมทายปัญหาในกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ต้องคิดว่าใช้เกมทายปัญหานั้น เพื่อจุดประสงค์อะไร และเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้นจะต้องนำเสนอเกมทายปัญหาเช่นไร วิธีการตรวจสอบคำตอบที่ใช้มีประสิทธิภาพเช่นไร เช่น ในกรณีเล่นเกมทายปัญหา โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะวัดว่านักเรียนแม่นยำคำศัพท์หรือไม่อย่างไร หลังจากทายปัญหาเสร็จ แทนที่ครูจะเฉลยโดยการเขียนคำตอบบนกระดาน หากมีเวลาครูจะให้นักเรียนเขียนคำตอบ และตรวจสอบคำตอบกัน ซึ่งวิธีนี้จะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ครูที่เชี่ยวชาญจะวางแผนวิธีการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมไปพร้อมกับคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ของชั่วโมงนั้นไปด้วย

นอกจากนี้ลักษณะเด่นอีกลักษณะของครูที่เชี่ยวชาญคือ เมื่อดูวิธีสอนแล้วเห็นอะไรไม่เหมาะสม ก็จะมีไอเดียที่เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าในกรณีนี้แทนที่จะนำเสนอเช่นนั้น ควรจะทำแบบนี้ จึงจะเหมาะสมกว่า เช่น ตอนนำเสนอรูป 「～もいい」 เพื่อให้นักเรียนได้คิดว่าสำนวนนี้ใช้อย่างไรจึงจะเป็นธรรมชาติ ควรกำหนดสถานการณ์ลงไป เป็นต้นว่า สมมติว่าตอนนี้ช่างนอกฝนตก แต่นักเรียนอยากจะเปิดหน้าต่าง เป็นต้น นอกจากการคิดสถานการณ์การใช้แล้ว ครูที่เชี่ยวชาญยังสามารถมองปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการใช้ภาษาและกรณีความเป็นไปได้ต่าง ๆ ในการใช้ภาษาอีกด้วย แต่เนื่องจากความจำกัดของหน้ากระดาษ จึงขอกล่าวเพียงเท่านี้

3. เพื่อพัฒนาความเป็นครู

ดังที่กล่าวในข้างต้นทั้งครูมือใหม่และครูที่เชี่ยวชาญต่างมีจุดเด่นคนละแบบ แต่ไม่ได้หมายความว่า สิ่งทีกล่าวนั้นครอบคลุมครูทั้งหมด ถึงจะเป็นครูที่มีประสบการณ์มานาน แต่คนที่มีลักษณะ

あうことがあっても、それを悪い教え方だと決め付ける
のではなく、なぜあの先生はこんなことをしたのだろう
と立ち止まって考える態度が見られました。

2) ベテラン教師の特徴

一方、ベテラン教師は、まず、その授業は何を目標
としているのかということを考え、一つ一つの活動が
その目標にどのようにつながっていくのかを常に意識
しているようです。例えば、「～ている」という文型の
導入で進行と結果の存続という2つの用法の違いを
理解させることが目標のクラスだとします。

その場合に、「勉強しています」や「書いています」
と「結婚しています」や「起きています」を同時に出し
たら、学習者はその違いがよくわからないでしょう。
クイズをする場合も、何のためにそのクイズをするの
か、その目的のためにはどのようなクイズの出し方、
確認方法が効果的かを考えています。例えば、語彙の
定着をはかるという目的でクイズをする場合、クイズ
の後、時間が許せば教師が正解を板書するよりは学生
に書かせてその場で間違いを確認するという方法の方が
効果的でしょう。このようにベテラン教師は授業の
目標を意識しながら各活動の仕方を考えています。

また、自分が気になった場面で、ここではこのやり
方よりもこうしたほうが良いという具体的な案を示す
ことができることもベテラン教師の特徴の一つです。
例えば、「～でもいい」の導入の際、この表現がどの
ような状況で使用されるのが自然であるかを学生に
考えさせるために、外は雨がふっているにもかかわらず窓をあけたいので許可を求めるといった状況を
示した方がよい、というようなものです。その他にも
ベテラン教師はその場面だけでなく、その背後にある
ことも予想し様々な可能性について考えている等の
特徴がありますが、紙幅の都合でここまでします。

3. 教師として成長するために

以上、新人教師、ベテラン教師それぞれの特徴を
示しましたが、これはすべての教師にあてはまるわけ

เด่นของครูมือใหม่ก็มี และในกลุ่มของครูมือใหม่ ก็อาจจะมีคนที่มีลักษณะเด่นของครูที่เชี่ยวชาญ

จริงอยู่ว่าเมื่อคุณลักษณะเด่นของครูที่เชี่ยวชาญก็จะทราบว่าจะประสบการณทำให้เกิดความเชี่ยวชาญมากมาย แต่ถ้าพึงพอใจกับวิธีการสอนของตน แม้ว่าจะมีประสบการณมานานก็จะไม่สามารถพัฒนาไปมากกว่านี้ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าครูมือใหม่จะมีลักษณะเด่นที่พยายามจะซึมซับจุดดีของผู้อื่นและเมื่อเผชิญกับวิธีการสอนที่แตกต่างจากตนก็จะหยุดคิดพิจารณา ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาได้ต่อไป ครูที่เชี่ยวชาญจะมีแนวความคิดและวิธีที่เกิดจากประสบการณว่าเทคนิคการสอนแบบไหนเป็นเทคนิคการสอนที่ดี จึงทำให้สามารถนำเสนอวิธีการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนดังที่กล่าวมาข้างต้น และก็อาจจะมีคนที่ยึดติดกับรูปแบบตายตัว ทำให้ไม่สามารถพัฒนาขึ้นไปอีกระดับได้

เพื่อให้พวกเราซึ่งเป็นครูต่างคนต่างพัฒนาขึ้นไป ควรหาโอกาสที่สามารถเรียนรู้ร่วมกัน โดยให้ครูมือใหม่สามารถดูดซึมความรู้ที่สั่งสมจากประสบการณของครูที่เชี่ยวชาญ และครูที่เชี่ยวชาญก็สามารถพัฒนาโดยรับแรงกระตุ้นจากจุดดีของครูมือใหม่ ครูที่อยู่สถาบันเดียวกันควรจะเข้าชมการเรียนการสอนของกันและกัน และดูวิดีโอการเรียนการสอนร่วมกัน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ดู หากในโรงเรียนของตนไม่มีครูท่านอื่นก็อาจจะหาโอกาสศึกษากับครูที่อยู่ในละแวกใกล้เคียง ในขณะที่เรียนรู้ร่วมกันควรวางแผนเป้าหมาย ชั่วโมงการเรียนการสอนที่ตนไฝ่ฝันที่จะทำสักอัน จากนั้นคนที่ชมการเรียนการสอนแต่ละคนต่างอธิบายซึ่งกันและกันว่าทำไมตนจึงมีความคิดเห็นแบบนั้นต่อการสอนเช่นนั้น และอะไรเป็นเหตุที่ทำให้คิดเช่นนั้น แต่ไม่ใช่ถกกันเรื่องดีหรือไม่ดีในด้านเทคนิคการสอนของชั่วโมงนั้น จากการที่เข้าใจความคิดเห็นของกันและกัน จะทำให้วิเคราะห์การเรียนการสอนในเชิงสร้างสรรค์ได้ และในอีกด้านหนึ่ง ดังที่ Kawaguchi Yokomizo (2005) ได้กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาความเป็นครูนั้น ครูควรจะเป็นครูที่ศึกษาพัฒนาตนเอง โดยการทบทวนชั่วโมงการสอนของตนอย่างกระตือรือร้น และหมั่นคิดทบทวนว่าที่ทำไปแล้วดีหรือเหมาะสมหรือไม่ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับชั่วโมง การมุ่งมั่นเป็นครูที่ศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และหาโอกาสเรียนรู้ร่วมกับครูท่านอื่น ๆ จะทำให้เราเป็น “ครูที่พัฒนา” ได้ เราพยายามร่วมกันนะคะ

ではありません。経験が長い教師でも上で述べた新人教師のような特徴を持つ人もいるでしょうし、新人教師の中にもベテラン教師のような特徴を持つ人がいるかもしれません。

確かにベテラン教師の特徴を見てもわかるように、経験することで身に付くことはたくさんあります。しかし、経験年数が長くても自分の教え方に満足してしまっていたらそれ以上の成長はないでしょう。上で述べたような特徴を持つ新人教師は、他人のいいところを吸収しようとし、自分とは異なる教授法と出会った時もそこで一旦考える姿勢があるという点で、成長する可能性を持っています。ベテラン教師は自分の経験からどのような教授法がいいかという信念を持ち、そのために上で述べたような具体案の提示もできるのだと思いますが、中には固まった思考パターンができていてで更なる向上ができなくなっている人もいるかもしれません。

私たち教師が互いに成長するためには、新人教師がベテラン教師の持つ経験から来る知識、技術を吸収でき、ベテラン教師も新人教師の持つ良さから刺激を受け成長できるような共に学び合える場を作ることが必要ではないでしょうか。同じ職場の同僚が互いに授業を見学したり、一つの授業ビデオと一緒に見たりして、意見交換をしてもいいでしょう。あるいは自分の学校に他の先生がいなければ近隣の学校の先生と一緒に研修の場を持ってもいいでしょう。その際、一つの理想とする授業を目指して、その尺度で授業に関する技術的な善し悪しを論じるのではなく、授業を見た各人がなぜそのような指摘をし、それはどのような文脈から考えられたのかを説明し合い、相手の考えを理解し合うことが建設的な授業分析になるのではないのでしょうか。その一方で、川口・横溝 (2005) が述べているように、自分で積極的に授業の改善に取り組めるような自己研修型教師になることも必要でしょう。自分の授業について内省し、これでいいのかということを常に考えて、次につなげていく姿勢は大切

じ こ けんしゅうがたきよう し め ざ ほか きよう し
 です。自己研修型教師を目指しつつ、他の教師と
 とも まな あ ば も せいちょう きよう し
 共に学び合う場を持つことで、「成長する教師」に
 なるのではないのでしょうか。お互い頑張りましょう！

＜教師の成長に関する参考文献＞ บรรณานุกรม

あさ だだし いく た かし ふじおか じ せいちょう きよう し きよう し がく いざな かね こし ぼう
 浅田 匡・生田孝至・藤岡完治 (1998) 『成長する教師—教師学への誘い』 金子書房

かわぐち よし かつ よこみぞ しん い ちろう せいちょう きよう し に ほん ご きよう いく じょう げ しょ ぼう
 川口義一・横溝紳一郎 (2005) 『成長する教師のための日本語教育ガイドブック 上・下』 ひつじ書房

よこみぞ しん い ちろう に ほん ご きよう し ぼん じん しゃ
 横溝紳一郎 (2000) 『日本語教師のためのアクションリサーチ』 凡人社

お ざわ い く み たけが た ゆ き え つば ね ゆ かり いん さ つ ち ゅ う に ほん ご きよう いく きよう し じつ せん て き し こ う かん けん き ゅ う しん じん
 小澤伊久美・嶽肩志江・坪根由香里 (印刷中) 「日本語教育における教師の実践的思考に関する研究(2)—新人・ベテラン
 教師の授業観察時のプロトコルと観察後のレポートの比較より—」『ICU日本語教育研究 2』国際基督教大学日本語
 教育研究センター

つば ね ゆ かり お ざわ い く み たけが た ゆ き え に ほん ご きよう いく きよう し じつ せん て き し こ う かん けん き ゅ う しん じん
 坪根由香里・小澤伊久美・嶽肩志江 (2005) 「日本語教育における教師の実践的思考に関する研究(1)—新人教師とベテラン
 教師の授業観察後のレポートの比較より—」 Language Research Bulletin Vol.20, ICU Division of Languages, English
 Language Program, and Japanese Language Programs, pp.75-89.

โอกระเอัยะคุณิน อิบขุ การุตะ

มุกข์มี สโตน ประธานชมรมคารุตะกรุงเทพฯ

“คารุตะ” เป็นการ์ดเกมสัจชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นและเติบโตในญี่ปุ่น
 ไม่ว่าใครก็ต้องเคยเห็นหรือไม่กี่เคยเล่นคารุตะกันมาแล้วทั้งนั้น
 ซึ่งคงจะไม่มีประเทศใดในโลกนี้อีกแล้วที่จะเล่นเกมสัจที่มีลักษณะ
 คล้ายกับคารุตะแบบนี้ เรียกได้ว่า “คารุตะ” นั้นเป็นวัฒนธรรม
 เฉพาะของประเทศญี่ปุ่นเลยทีเดียว

1. อีโรสะคารุตะ

“อีโรสะคารุตะ” เป็น “คารุตะ” ที่ส่วนใหญ่จะเอาไว้ใช้สำหรับ
 ให้เด็กได้ฝึกหัดจำตัวอักษรฮิรากาณะได้นั่นเอง อีโรสะคารุตะ นั้น
 เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยเอโดะ ซึ่งการเรียงลำดับของตัวอักษร ฮิรากาณะ
 ในยุคนั้นจะเรียงจากตัวอักษร “อีโรสะนิโฮะเฮะโตะ...” ซึ่งไม่
 เหมือนการเรียงตัวอักษรแบบ “อะอิอุเอะโอะ” ในยุคปัจจุบันนี้
 โดยที่ไฟโบแรกของอีโรสะคารุตะนั้นมาจากสุภาษิตที่ว่า “อินุโมะ
 อะรุคะบะโบนิอะตะรุ” (หมาที่เดินออกไปอาจจะถูกตีได้ แต่ใน
 ปัจจุบันสุภาษิตประโยคนี้อาจเปลี่ยนความหมายกลายเป็นว่า ถ้าเรา

ぶん か しょうかい お ぐらひやくにん いっしゅ 文化紹介「小倉百人一首かるた」

かい し ゅ さい มุ つ み
 クルンテープかるた会主宰 睦美ストーン

「かるた」は、日本で生まれ育った人なら誰でも一度
 は見たり遊んだりしたことがあるカードゲームです。し
 かし世界中の他の国のどこにも似たゲームがありませ
 ん。「かるた」は日本独自の文化といえます。

1. いろはかるた

「いろはかるた」は、主に小さな子供がひらがなを覚
 えるために使う「かるた」です。江戸時代からあるもの
 で、現在の「あいうえお順」ではなく、「いろはにほへ
 と…」という順序で並んでいます。1 番目の札が「犬
 も歩けば棒に当たる」ということわざであることから
 「犬棒かるた」と呼ばれることもあります。

「いろはかるた」には2種類の札があります。ことわざ
 が書かれた「読み札」と、絵とことわざの最初の文字(ひ
 らがな) 1 字が書かれた「取り札」です。ゲームでは、

ลงมือทำอะไรบางอย่างละก็ เราอาจจะโชคดีก็ได้) นี่เองบางครั้งก็เลยเรียกคารุตะนี้ว่า “อิโนุโบคารุตะ”

“อิโรสะคารุตะ” นั้นในหนึ่งสัปดาห์จะมีไฟสองชนิดด้วยกันคือไฟสำหรับอ่านที่เรียกว่า “โยมิฟุตะ” ซึ่งในไฟจะเขียนสุภาษิตเอาไว้กับ “โทริฟุตะ” หรือไฟที่ใช้สำหรับเล่น ซึ่งมีรูปภาพกับตัวอักษรตัวแรก (ตัวอักษรฮิรากาณะ) ของสุภาษิตนั้น ๆ เขียนเอาไว้เช่นกัน ส่วนวิธีการเล่นนั้น เราจะต้องวางไฟโทริฟุตะให้กระจายไปทั่วบนโต๊ะหรือบนพื้น หลังจากนั้นผู้อ่าน (คนที่อ่านไฟ) ก็จะสุ่มอ่านไฟโยมิฟุตะไปเรื่อย ๆ ส่วนคนที่เล่นเกมสก็จะต้องหาไฟโทริฟุตะที่ตรงกับไฟที่อ่านให้ได้พร้อมกับเอื้อมมือลงไปหยิบไฟใบนั้นให้เร็วที่สุดเพื่อจะ “ได้” ไฟใบนั้นมาเป็นของตัวเอง และเมื่อผู้อ่านไฟอ่านไฟจนครบหมดทุกใบแล้วละก็ เกมสก็จะจบลง โดยผู้ที่ได้ไฟมากที่สุด จะเป็นผู้ชนะในเกมสนั้น ๆ ไป

2. โอคุระเฮียะคุนิ-อิซุ

“โอคุระเฮียะคุนิ-อิซุ คารุตะ” คือไฟคารุตะที่ใช้บทกลอนทั้งกะ (กลอนสั้น) จำนวนทั้งหมด 100 บทเขียนลงในไฟคารุตะนั่นเอง (ข้อสังเกต:เราจะนับหน่วยของกลอนทั้งกะว่า 1 บท 2 บท)

ทั้งกะคือบทกลอนรูปแบบเฉพาะของญี่ปุ่นรูปแบบหนึ่งที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ตามฉันทลักษณ์แล้วการแต่งทั้งกะ 1 บท นั้นเราจะใช้จำนวนพยางค์ในการแต่งทั้งหมด 31 พยางค์ด้วยกัน โดยแบ่งจำนวนวรรคออกเป็น “5.7.5.7.7” ตามลำดับ แต่ก็ยังมีข้อยกเว้นในกรณีที่อยู่ใน 1 บทจำเป็นต้องมีจำนวนพยางค์มากกว่าเดิม 1 ตัว โดยเราเรียกว่า “พยางค์เกิน” กับจำนวนพยางค์ที่น้อยกว่าเดิม 1 ตัวซึ่งเราเรียกว่า “พยางค์ขาด” อันเป็นลักษณะที่เราพบเห็นได้บ่อย ๆ เช่นกัน โดยทั่วไปเราจะแบ่งกลอนทั้งกะออกเป็นสองส่วนด้วยกัน คือส่วนที่เป็น “5-7-5” ของ 17 พยางค์แรก ซึ่งเราจะเรียกว่า “คามิโนะคุ” ส่วนอีก 14 พยางค์ “7-7” ที่เหลือนั้นเราจะเรียกว่า “ชิโมะโนะคุ”

ทั้งกะทั้ง 100 บทที่ปรากฏอยู่ใน “โอคุระเฮียะคุนิอิซุ” นี้ พุจิวาระโนะเทกะ (ค.ศ.1162-1241) หนึ่งในกวีผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของญี่ปุ่นเป็นผู้เลือกและรวบรวมบทกลอนทั้งกะที่กวีผู้มีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 7-13 แต่งขึ้นมา คำว่า “โอคุระ” นั้นมาจากชื่อสถานที่ตั้งบ้านพักตากอากาศของเทกะซึ่งอยู่ในเมืองเกียวโต ส่วนคำว่า “เฮียะคุนิอิซุ” นั้นหมายความว่า “การเลือกบทกลอน 1 บทของกวีผู้มีชื่อเสียงจำนวน 100 คนเข้ามาไว้ด้วยกัน”

「取り札」を畳や机の上にばらばらに散らして置きます。読み手（札を読む人）が読み札をランダムな順序で読み、ゲームをする人は、それに合う「取り札」を探して取ります。いちばん速く札に触った人の「取り」です。読み手が「読み札」を全部読み終わったらゲームは終わりで、いちばん多く札を持っている人が勝ちとなります。

2. 小倉百人一首

「小倉百人一首かるた」には、100首の短歌が使われています（注：短歌は、1首、2首と数えます）。

短歌は、日本古来の定型詩の一つで、原則として「5・7・5・7・7」の計31文字で作られます。ただし、1字多い「字余り」や1字少ない「字足らず」などの変則型もよくみられます。短歌の前半の「5・7・5」17文字からなる部分を「上の句」、後半の「7・7」の14文字からなる部分を「下の句」と呼びます。

「小倉百人一首」の100首の短歌は、日本を代表する歌人の一人である藤原定家（1162～1241年）が、7～13世紀の代表的歌人の作った短歌から選りすぐったものです。「小倉」というのは定家の別荘があった京都の地名で、「百人一首」とは「100人の歌人の歌を1人1首ずつ選んだ撰集（anthology）」という意味です。定家はもともとこの短歌を友人宅に飾る色紙に書くために選びました。これが後に「小倉百人一首」という小冊子にまとめられ、歌道の入門書や書道の手本として用いられるようになりました。100首すべてを覚えていっているのは、江戸時代までは基礎的な教養の一つでもありました。

นั่นเอง ซึ่งเดิมทีเทกะนั้นได้คัดเลือกบทกลอนเหล่านั้นขึ้นมาไว้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะเอาไว้ใช้เขียนลงในกระดาซิดิชิ (กระดาซิดิชิหลายจุดทองเอาไว้สำหรับเขียนฟูกันจิน) สำหรับประดับไว้ที่บ้านเพื่อนของตัวเองเท่านั้น จนกระทั่งต่อมาได้มีการรวบรวมออกมาเป็นหนังสือที่ชื่อว่า “โอคุระเฮียะคุนนิชิซุ” เพื่อใช้เป็นหนังสือแนะนำการแต่งกลอนรวมทั้งเป็นคู่มือใช้ในการฝึกเขียนฟูกันจินอีกด้วย ส่วนเรื่องการท่องบทกลอนทั้ง 100 บทให้ได้นั้น ถือเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจนกระทั่งถึงยุคสมัยเอโดะเลยทีเดียว

3. “คารุตะ” เป็นภาษาโปรตุเกส

คำว่า “คารุตะ” นั้น เดิมทีมาจากภาษาโปรตุเกสคำว่า “Carta” ซึ่งก็คือคำว่า card ในภาษาอังกฤษนั่นเอง ในสมัยพระเจ้าเทนโช (1573-1592) ได้มีพ่อค้าและนักเดินเรือชาวโปรตุเกสนำเอา การ์ดเกมส์ (ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับไพ่ในปัจจุบัน) แบบชาวยุโรป เข้ามาเผยแพร่ในญี่ปุ่น จวบจนกระทั่งเวลาผ่านไปจึงได้มีการตีพิมพ์กลอนทั้งกะ “โอคุระเฮียะคุนนิชิซุ” ที่แยกออกเป็นไพคามิโนะคุ และชิโมะโนะคุ เป็นสำหรับต่างหากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับให้ทุกคนได้เล่นเกมคารุตะไปพร้อมกับการเรียนรู้ที่จะจำบทกลอนทั้งกะไปด้วยนั่นเอง

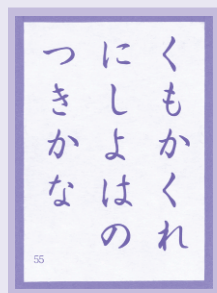
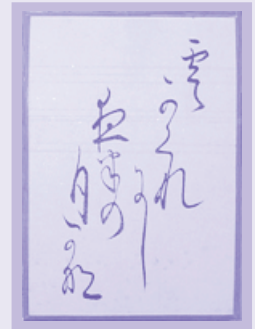
ไพคารุตะที่ใช้มาจนถึงสมัยเอโดะนั้น ใน 1 สำหรับจะมีไพ่อยู่ด้วยกัน 2 ชนิดคือ ไพ่ที่เขียนด้วยบทกลอนที่เป็นไพคามิโนะคุ กับ ไพ่ที่เขียนด้วยบทกลอนที่เป็นชิโมะโนะคุเท่านั้น แต่ทั้งนี้เพื่อให้คนที่ไม่สามารถจำบทกลอนทั้ง 100 บท สามารถเล่นคารุตะได้นั้น ในยุคสมัยเมจิจึงได้มีการเปลี่ยนรูปแบบของชุดไพคารุตะออกเป็นสำหรับที่เขียนเป็นกลอนทั้งกะทั้งบท (โยมิฟูตะ) กับสำหรับที่เขียนเฉพาะบทกลอนที่เป็นชิโมะโนะคุ (โทริฟูตะ) แทน ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกันกับไพคารุตะเฮียะคุนนิชิซุในปัจจุบันนั่นเอง

3. 「かるた」はポルトガル語

「かるた」という言葉は、元々はポルトガル語の「Carta」で、英語の card のことです。天正年間 (1573～1592) に、ポルトガルの商人や船員によりヨーロッパからゲーム用のカード (今のトランプの原型) が伝来しました。やがてカード (かるた、札) に、「小倉百人一首」の短歌の上の句と下の句を別々に書いて、短歌を覚えるための学習を兼ねた遊びに利用されるようになりました。

江戸時代までは、2 種類ある一方の札には上の句のみ、もう一方の札には下の句のみが書かれていました。しかし明治時代頃からは、100 首全部覚えていない人でも遊べるようにと、一方の札 (読み札) には短歌全部、もう一方 (取り札) には下の句が書かれた現在の形に変わりました。

ภาพไพ่บทกลอนของมูราซากิ ชิดิคุ ในสมัยเมจิ ไพทางซ้ายเป็นไพชื่อของกวีและบทกลอนส่วนที่เป็นไพคามิโนะคุ ส่วนไพทางขวาเป็นชิโมะโนะคุ
明治期の 紫 式部の歌の札。左の札には歌人名と上の句が、右の札には下の句が書かれている。

ไพมาตรฐานที่ทางสมาคมคารุตะแห่งประเทศไทยอุปถัมภ์และใช้กันอยู่ในปัจจุบัน (ผลิตโดยบริษัท โออิชิ เทงกูโด) ในภาพเป็นกลอนของมูราซากิ ชิดิคุ ทางซ้ายจะเป็น “โยมิฟูตะ” ซึ่งจะมีชื่อของกวีและบทกลอนทั้งกะทั้งบทเขียนอยู่ ส่วนทางขวาจะเป็น “โทริฟูตะ” ซึ่งเขียนชิโมะโนะคุด้วยตัวอักษรฮิรางานะทั้งหมด

全日本かるた協会公認の現在の札 (大石天狗堂製)。紫式部の歌で、左の「読み札」には歌人名と短歌 1 首全部、右の「取り札」には下の句がひらがなで書かれている。

4. บทกลอนทั้งกะในเฮียะคุนินอิซุ

สำหรับกวีทั้ง 100 คนที่แต่งบทกลอนทั้งกะใน “โอคุระเฮียะคุนินอิซุ” นั้นนอกจากจะมีพระจักรพรรดิ 18 พระองค์ และพระสงฆ์อีก 13 รูปแล้ว ยังมีกวีหญิงอย่างมูราชิกิ ชิคิบุ ผู้แต่งเรื่อง “เกนจิโมโนกาตาริ” (ตำนานเจ้าชายเกนจิ) หรือ เซ โชนากอน ผู้แต่งเรื่อง “มากุระโนะโซชิ” (เรื่องเล่าข้างหมอน) อีกถึง 21 คนด้วยกัน รวมทั้งยังมีบทกลอนที่แต่งขึ้นโดยเทกะเองอีกด้วย ซึ่งยังงัดฉันจะขอแนะนำบทกลอนทั้งกะที่มีชื่อเสียงของ “โอคุระเฮียะคุนินอิซุ” ให้ทุกท่านได้รู้จักกันซัก 2-3 บทคะ (ในบทกลอนทั้งกะนั้นจะเขียนด้วยระบบการเขียนตัวอักษรฮิรางานะแบบโบราณ)

はな いろ 花の色は うつりにけりな いたづらに わが身よに
ふる ながめせしまに

ผู้แต่ง : โอโนะโนะ โคะมาจิ (กวีหญิงช่วงกลางศตวรรษที่ 9)

คำอ่าน : Hananoirowa Utsurinikerina Itazurani Wagamiyonifuru Nagameseshimani

ความหมาย : ฝนที่ตกนานวันเริ่มทำให้สีของดอกซากุระซีดจางลงไป ซึ่งมันก็คงไม่ต่างอะไรไปจากความสวยงามของฉันที่นับวันจะยิ่งลดลงไปกับการใช้ชีวิตอยู่บนโลกแห่งความว่างเปล่ากับความรู้สึกทุกข์ทรมานแบบนี้

せ はやみ いは 岩にせかるる たきがは われても末に あ
はむとぞ思ふ

ผู้แต่ง : ซีโทคุอิง (ศตวรรษที่ 1119-1164 จักรพรรดิองค์ที่ 75)

คำอ่าน : Seohayami iwanisekaruru takigawano waretemosueni awantozoomou

ความหมาย : ถึงแม้เราทั้งสองจะต้องห่างจากกันในตอนนี้อยู่ แต่ฉันก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสักวันหนึ่งเราคงจะได้พบกันอีก เหมือนกับกระแสน้ำในลำธารที่ถึงแม้จะไหลเร็วจนถูกโขดหินแยกมันออกมาเป็นสองทางก็ตาม แต่สุดท้ายมันก็มาบรรจบพบกันได้ที่ปลายน้ำอยู่ดี

い に し へ の なら みやこ や え ざくら ここの え けふ 九重に に
ほひぬるかな

ผู้แต่ง : อิเสะโนะไทฟู (กวีหญิงช่วงกลางศตวรรษที่ 11)

4. 小倉百人一首の短歌

「小倉百人一首」の100人の作者には、天皇が8人、僧侶が13人、また「源氏物語」の作者である紫式部、「枕草子」の作者である清少納言など女性が21人含まれています。定家自身の短歌も含まれています。「小倉百人一首」の有名な短歌をいくつか紹介しましょう（短歌は旧かなづかいで書かれています）。

はな いろ 花の色は うつりにけりな いたづらに わが身よに
ふる ながめせしまに

作者 : 小野小町 (9世紀中ごろの女性)

読み方 : Hananoirowa Utsurinikerina Itazurani
Wagamiyonifuru Nagameseshimani

意味 : 桜の花の色は、長雨が降り続いている間に色あせてしまいました。同じように、むなく世を過ごし、物思いにふけている間に、わたしの容色も衰えてしまいました。

せ はやみ いは 岩にせかるる たきがは われても末に あ
はむとぞ思ふ

作者 : 崇徳院 (1119～1164年、第75代天皇)

読み方 : Seohayami iwanisekaruru takigawano
waretemosueni awantozoomou

意味 : 浅瀬の流れが速いので岩にせき止められて分かれてしまう急流が、また下流で会うように、私たち二人も離れてしまうが、いつか再び会いたいものです。

い に し へ の なら みやこ や え ざくら ここの え けふ 九重に に
ほひぬるかな

作者 : 伊勢大輔 (11世紀前半ごろの女性)

読み方 : Inishieno Naranomiyakono Yaezakura
Kyokokonoeni Nioinurukana

意味 : 昔の都である奈良で咲いていた八重桜が、今日この京の都の九重(宮中の意味)で美しく咲いています。

คำอ่าน : Inishieno Naranomiyakono Yaezakura Kyokokonoeni
Nioinurukana

ความหมาย : ซากุระกลีบซ้อนแปดชั้นที่เคยบานในเมืองหลวงเก่า
นาระนั้น ถึงตอนนี้ มันเริ่มบานอย่างสวยงามที่ตึกในภายใน
เมืองหลวงที่เกียโตแล้ว

สำหรับ “ไฟคารุตะโอคุระเฮียะคุนิชิซุ” นี้ แม้จะเป็นไฟใน
ชุดปัจจุบันก็ตาม แต่ก็ยังคงใช้ระบบการเขียนตัวอักษรฮิรากาณะ
แบบโบราณที่เราเรียกว่า “คิวคานะซีไก” อยู่ ดังที่เราจะเห็นได้
ในบทกลอนที่โอคุระเฮียะคุนิชิซุเขียนนั้น คำว่า 「けふ」 กลับอ่าน
ออกเสียงว่า “kyo” หรือคำที่ออกเสียงว่า “nioi” กลับเขียนด้วย
คำว่า 「にほひ」 เป็นต้น

5. เกมที่ใช้ “ไฟโอคุระเฮียะคุนิชิซุ” เล่น

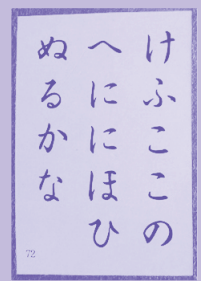
การเล่นแบบ “จิราชิโดริ” นั้นมีวิธีการเล่นที่คล้ายกับการเล่น
ของ “อิโรซะคารุตะ” มากทีเดียว ผู้อ่านจะสัมผัสอ่านไฟของโยมิฟุตะ
ขึ้นมา 1 บท ส่วนผู้เล่นนั้นก็จะแข่งกันหาไฟที่เขียนบทชิโมะโนะคุ
ของทั้งกะให้เร็วที่สุด โดยที่ผู้เล่นสามารถจับไฟได้ทันทีโดยไม่
จำเป็นต้องรอจนกว่าผู้อ่านจะอ่านบทกลอนจนจบ ซึ่งผู้ที่สามารถ
จับบทกลอนทั้งหมดของเฮียะคุนิชิซุได้ ก็จะได้เปรียบในการเล่น
มากทีเดียว การเล่นแบบ “จิราชิโดริ” นี้จึงเป็นการเล่นที่ทั้งเด็ก
และผู้ใหญ่สามารถเล่นด้วยกันได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งส่วนใหญ่มัก
จะนิยมเล่นกันในครอบครัวในช่วงวันหยุดปีใหม่นั่นเอง

“เคียวกิการุตะ” (การแข่งขันคารุตะ) เป็นการแข่งเล่นคารุตะ
แบบตัวต่อตัวที่มีการกำหนดกติกาในการเล่นขึ้นในปี ค.ศ. 1904
โดยที่ไฟทุกใบจะถูกวางเรียงกันอย่างเป็นระเบียบเพื่อใช้สำหรับ
การแข่งขัน ผู้อ่านไฟจะอ่านเฉพาะส่วนคามิโนะคุหรือ 17 พยางค์
แรกของบทกลอนเท่านั้น ซึ่งถ้าผู้แข่งขันไม่สามารถจับบทกลอน
ทั้งหมดได้ละก็จะไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้เลย เป็นการ
แข่งขันที่ต้องต่อสู้กันด้วยความเร็วที่น้อยกว่า 0.1 วินาทีเลยทีเดียว
ส่วนระดับของการแข่งขันนั้น ทางสมาคมคารุตะแห่งประเทศไทยได้
ได้กำหนดแบ่งออกเป็นทั้งหมด 5 ระดับด้วยกัน โดยเริ่มตั้งแต่
ระดับ E ไปจนถึงระดับ A (ระดับสูงสุด) ทั้งยังจัดให้มีการแข่งขัน
ตามระดับของผู้เล่นประมาณ 60 ครั้งต่อปีด้วย

ว่ากันว่าถ้าจะให้รวมการแข่งขันทั้งหมดนอกจากการแข่งขัน
ของสมาคมเองแล้วละก็ ในปี หนึ่งจะมีประชากรชาวญี่ปุ่นที่เล่น

「小倉百人一首かるた」では、現在の札も「旧かな
づかい」という昔の表記方法で書かれています。その
ため、上の伊勢大輔の短歌では、kyoと発音するところ
が「けふ」、nioiと発音するところが「にほひ」と書か
れています。

ไฟ “โทริฟุตะ” ที่เขียนบทกลอนของโอคุระเฮียะคุนิชิซุ
จะเห็นได้ว่าในส่วนของชิโมะโนะคุนั้นเขียนโดยใช้
รูปแบบการเขียนตัวอักษรฮิรากาณะแบบโบราณ
(ผลิตโดยบริษัทโออิชิเทงกุโด)
伊勢大輔の歌の「取り札」。下の句が旧かなづかい
で書かれている (大石天狗堂製)。

5. “小倉百人一首” を使ったゲーム

「散らし取り」は、「いろはかるた」とほぼ同じルールの
ゲームです。読み手は、読み札に書かれた短歌1首を
ランダムな順序で読みます。取り手は、その短歌の下
の句が書かれた札を速く取ろうと競います。しかし読み
手が歌を全部読み終わらないうちに取り札を取っても
よいので、歌を覚えている人が断然有利です。「散らし
取り」は大人も子供も一緒に楽しむことができる遊び
で、お正月の家族ゲームとして人気があります。

「競技かるた」は、正式ルールが1904年に制定され
た1対1の個人戦で、札をきちんと並べて行う競技
です。読み手は「上の句」しか読まないで、選手は

ภาพการแข่งขันตำแหน่งควีนในเดือนมกราคมปี ค.ศ. 2000 เงามดำที่
เห็นอยู่ข้างหน้านั้นคือไฟที่ผู้แข่งขันจับได้และปิดออกไป
2000年1月のクィーン戦の様子。手前の黒い影は、選手が飛ばした札。
© 全日本かるた協会

เกมส์นี้ดีกว่าหนึ่งล้านคนเลยทีเดียว ทุกปีในช่วงต้นเดือนมกราคม
นั้นจะมีการแข่งขันชิงแชมป์ระดับประเทศในตำแหน่งเมจिन (สำหรับ
ผู้ชาย) และตำแหน่งควีน (สำหรับผู้หญิง) ด้วย

6. การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

ถึงตอนนี้ ดิฉันได้แนะนำผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในหลาย ๆ ประเทศ
ไม่ว่าจะเป็น อังกฤษ คาซัคสถาน หรือว่าประเทศไทยให้รู้จัก
การเล่นเกมส์ “ไฟคาร์ตเตะเฮียะคุนินอิซซุ” มาบ้างแล้ว ซึ่งจากการ
ที่ในไฟโทรฟุดะจะเขียนแต่เฉพาะตัวอักษรฮิรางานะนั่นเองจึงทำให้
แม้แต่ผู้ที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นเองก็สามารถเล่นเกมส์นี้ได้ด้วย
แต่จากจุดที่บทกลอนในไฟคาร์ตเตะเฮียะคุนินอิซซุนี้ใช้การเขียนตัว
อักษรฮิรางานะแบบโบราณ (คิวคานะซึโก) เช่น การไม่ใช้เสียง
ซุน (ตะคอง) การอ่านตัวอักษรหรือใช้ตัวอักษรฮิรางานะ วิ
「ゐ」 หรือ เวะ 「ゑ」 ซึ่งไม่มีใช้ในภาษาปัจจุบันนี้เองที่อาจจะ
ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสับสนในการเล่นได้บ้างซึ่งก็คงไม่มี
ปัญหาอะไรถ้ามีการอธิบายให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงจุดนี้ตั้งแต่ที่แรก
อยู่แล้ว ในทางตรงกันข้ามไฟที่มีตัวอักษรเวะ 「ゑ」 อยู่นั้นก็กลับมี
บางคนบอกว่าเป็นไฟที่หาเจอง่ายเพราะไม่เหมือนกับไฟใบอื่น ๆ
ก็มีด้วยเช่นกัน

เมื่อเดือนธันวาคมปีที่แล้ว ดิฉันได้สาธิตและแนะนำการเล่น
เกมส์คาร์ตเตะแบบ “จิราซึโดริ” ให้กับนักเรียนโรงเรียนวัฒนา
วิทยาลัยได้ลองเล่นกันดู ผลปรากฏว่าเหล่าบรรดานักเรียนหญิง
ในวัย 10 กว่าปีซึ่งเรียนภาษาญี่ปุ่นด้วยนั้น ต่างพากันสาละวนใน
การทำไฟคาร์ตเตะกันอย่างสนุกสนานเลยทีเดียว

มีบางคนบอกว่าสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นแล้ว “อิโรสะคารุ
ตะ” น่าจะมีประโยชน์สำหรับผู้เรียนมากกว่า “เฮียะคุนินอิซซุ”
เสียอีก แต่สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในวัยทำงานนั้น กลับมักจะ
พากันคิดว่า “อิโรสะคารุตะ” นั้นไม่มีอะไรยากไปกว่าการเป็น
แค่การดลอกเด็กเท่านั้นเอง แต่ถ้าเป็นเกมส์ที่ใช้ “โอคุระเฮียะคุ
นินอิซซุ” อันเป็นการรวบรวมบทกลอนที่มีความสำคัญต่อวงการ
วรรณคดีญี่ปุ่นแล้วละก็ กลับช่วยปลุกเร้าให้ผู้เรียนที่มีความรู้สึก
ชอบในการเรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นทุนเดิมอยู่แล้วนั้นเกิดความรู้สึก
ท้าทายในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้นไปอีก ผู้ที่เก่งภาษาญี่ปุ่น
อยู่แล้วก็ใช่ว่าจะเป็นผู้ที่ชนะในการเล่นเกมส์นี้เสมอไป ซึ่งนับว่า
เป็นที่ถูกใจของผู้เรียนในระดับต้นมากทีเดียว

ยังไม่ว่ากันจะไม่ลองนำเอาเกมส์คาร์ตเตะเฮียะคุนินอิซซุนี้ไป

100首の歌を全部覚えていなくてはゲームに参加できま
せん。0.1 秒以下の速さを競う、スピード感あふれる
競技です。全日本かるた協会が制定するレベルには
E 級からA 級（最上級）があり、年間約60試合開催
される全国大会でレベルごとに技を競っています。
協会に所属しないでゲームを楽しむ人を含めると、
競技人口は日本全国で約100万人といわれています。
毎年1月上旬には日本一を決める名人位（男性）、
クイーン位（女性）のタイトル戦が行われます。

6. 日本語学習への利用

これまでに英国やカザフスタン、タイで日本語を学
習している人に、「小倉百人一首かるた」を使った
ゲームを紹介してきました。取り札はすべてひらがな
で書かれていますので、日本語初級者でも参加できます。
旧かなづかいで書かれていますので、濁音がない、読み
方が異なる、「ゑ」や「ゐ」といった現在の日本語では
使用されないひらがなが混じっている、という点で戸惑
うかもしれませんが、最初にこれらについて説明すれ
ば、あまり障害とはなりません。「ゑ」の文字が入っ
ている札などは、かえてよく目立つので見分けやすい、
という声もありました。

昨年12月には、バンコク市内のワタナー校 (Wattana
Wittaya Academy) で「散らし取り」を紹介しました。
日本語学習中の10代の女生徒たちがは、札を探す

การสาธิตการแสดงการเล่นการแข่งขันกีฬาคาร์ตเตะที่กรุงลอนดอน
ประเทศอังกฤษเมื่อเดือนสิงหาคม ปี 2001 คนที่อ่านกลอนใน
รูปคือผู้แต่งเอง (โคบายาชิ โยชิมาสะ)

2001年8月、英国ロンドンでの競技かるたデモンストレーション。
読み手をしているのが筆者。©小林好真

ใช้เล่นกันแทนวิชาอ่าน-เขียนภาษาญี่ปุ่น หรือ ฟีกสนทนาชักคอบ
นั่งดูละคะ ดิฉันคิดว่าคงจะได้รสชาติในการเรียนการสอนภาษา
ญี่ปุ่นที่แปลกใหม่ไม่เหมือนเดิมแน่นอนคะ

ภาพการเล่นคารูตาแบบ “จิราชิโดริ” ที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2005

2005年12月、バンコク、ワタナー校 (Wattana Wittaya Academy)
での散らし取り。(© オイスカ高等学校。)

เว็บไซต์อ้างอิง

www.karuta.or.jp โฮมเพจของสมาคมคารูตาแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น

www.karuta.net คารูตาเน็ตเวิร์ค โฮมเพจของคุณโคบายาชิ โยชิ
มาสะ นักแข่งคารูตาระดับ A

สมาคมคารูตากรุงเทพฯ

ทุกวันพฤหัสบดีตั้งแต่ 9 โมงครึ่งเป็นต้นไป มีการซ้อมที่ร้าน “โทะระ
จิโร่” ที่นิสสอนมูระ ทองหล่อซอย 13 สามารถเข้าชมได้ตาม
อัธยาศัยคะ

のに夢中になってゲームを楽しんでくれました。

日本語初級者には「百人一首」ではなく、「いろは
かるた」のほうがよいという考え方もありますが、
大人の学習者には「いろはかるた」では子供だましと
思われてしまうこともあります。日本文学の歴史上、
重要な位置を占める歌集である「小倉百人一首」を
使ったゲームは、向学心の強い日本語学習者のチャレ
ンジ精神をかきたてる効果があります。必ずしも日本
語上級者が勝つわけではないので、初級者にはその
点も魅力です。

日本語の読み書きや会話能力とは一味違った日本語
のうりよく、きそを競うゲームとして、授業の1コマに取り入れて
みるのも新鮮な試みだと思います。

参考ウェブサイト

www.karuta.or.jp (社) 全日本かるた協会公式ページ

www.karuta.net かるたネットワーク。競技かるた
A級選手の小林好真氏によるホームページ。

クルンテープかるた会

毎週木曜日9時半～。トンロー・ソイ13、日本村「寅
次郎」にて練習会を行っています。見学自由。

รายงานกิจกรรมของเจแปนฟาวน์เดชั่น

バンコク日本文化センター事業報告

รายงานสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 3 ประจำปี 2005

2005年度第3回日本語教育セミナー報告

วันศุกร์ที่ 17 มีนาคม 2006 เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ
ได้จัดสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 3 ในหัวข้อ
“เทคนิคการเรียนแบบ Peer Learning” - การเรียนแบบเพื่อนช่วย
เพื่อน - สัมนาครั้งนี้มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมมากถึง 151 คน
ทั้งอาจารย์ชาวไทย ชาวญี่ปุ่น และอาจารย์จากประเทศเพื่อนบ้าน
ในช่วงเช้าทางเจแปนฟาวน์เดชั่นได้เชิญศาสตราจารย์ทาเทโอะกะ

国際交流基金バンコク日本文化センターでは3月
17日(金)に2005年度第3回日本語教育セミナー「協
働学習 - 助け合って学ぶということ」を開催しました。
セミナーは終日行われ、タイ人教師、日本人教師、
周辺国からの参加者合わせて151名と多数の参加が
ありました。午前には日本からお招きした東海大学留

จากศูนย์การศึกษานักเรียนต่างชาติ มหาวิทยาลัยโทไค ณ ประเทศญี่ปุ่นมาบรรยายในเรื่อง “การนำ Peer Learning ไปปฏิบัติจริงในชั่วโมงการอ่านแบบ Peer Reading” การบรรยายช่วงแรกศาสตราจารย์ทาเทโอะได้นำเสนอว่า Peer Learning คืออะไร ส่วนช่วงหลังได้ให้ผู้เข้าสัมมนาได้สัมผัสกับ Peer Reading จริง ๆ สัมมนาช่วงบ่ายเป็นการรายงานการนำ Peer Learning ไปใช้ในชั่วโมงการสอนวิชาไวยากรณ์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดย ผศ.ดร.สุณิยรัตน์ เนียรเจริญสุข และการนำ Peer Learning ไปใช้ในคอร์สบุคคลภายนอก ของเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ โดยอาจารย์โอทาเคะ เคจิ ช่วงท้ายของสัมมนา มีการแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการสอนโดยใช้ Peer Learning จากนั้นเป็นการซักถามข้อสงสัยกับวิทยากรทั้งสาม สัมมนาครั้งนี้ผู้เข้าสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นว่า จากการเข้าสัมมนาทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้นเกี่ยวกับ Peer Learning เนื่องจากได้ทดลองปฏิบัติจริง และเป็นโอกาสให้ตนเองได้หันกลับไปทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอน และจะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียนการสอนของตน

ในปีงบประมาณ 2006 นี้ ทางเจแปนฟาวน์เดชั่น มีกำหนดการจัดสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นขึ้น 2 ครั้ง ในเดือนกรกฎาคม และเดือนมีนาคม 2007

がくせい ぎょうい ぎょうじゅ たてお かい こ せんせい こう ぎ
学生 教育センター 教授の館岡洋子先生による講義
ぎょうしつ ぎょうどう かんが
「教室における協働を考えるーピアリーディングの
じっせん からー」が 行 わ れ ま し た。講義の前半では協働
がくしゅう しょうかい こう ぎ こうはん
学習 とは なにか についての 紹介があり、講義の後半
にはピアリーディングを じっさい たいけん かつどう おこな
実際に体験する活動が行われ
ました。午後はタイでの ぎょうどうがくしゅう じっせんほうこく
協働学習 の実践報告として
だいがく ぎょうようがく ぶ にほん ご かつ か
タマサート大学 教養学部日本語学科のスニーラット・
ニャンジャロンスック じょうぎょうじゅ だいがく
助教 教授から「タマサート大学
ぶんぼうじゅぎょう じっせん こくさいこうりゅう きん にほんぶん か
文法授業での実践」、国際交流基金バンコク日本文化
おおたけけい じ せん じんこう し にほんぶん か
センターの大竹啓司専任講師から「バンコク日本文化
いっばんこう ぎ じっせん ほうこく おこな
センター一般講座での実践」の報告が行われました。
さいご いけんこうかん
最後の意見交換のセッションでは、グループごとに各自
ぎょうどうがくしゅう じっせんれい ぎ もんてん はな あ のこ
の 協働学習 の実践例や疑問点について話し合い、残
された課題については講師との かいだい しょう ぎ おうとう おこな
質疑応答が行われまし
た。参加者からは「たいけん が あったので理解が深まった」、
さん かしや たいけん り かい ふか
「自身の活動を振り返る機会となった」、「今後 協働学
じしん かつどう ふ かん かい こん ご ぎょうどうがく
習を自分の授業にとり入れたい」などの感想がありま
しゅう じぶん じゅぎょう い かんそう
した。

2006年度には7月と来年3月の2回日本語教育セミナーを開催する予定です。

รายงานสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 31

第31回日本語教育研修会の報告

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ได้จัดสัมมนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นครั้งที่ 31 ขึ้น ระหว่างวันจันทร์ที่ 17 เดือนเมษายน ถึงวันศุกร์ที่ 28 เมษายน 2006 รวม 2 สัปดาห์ ในสัปดาห์แรกมี 2 คอร์สคือ คอร์สการสอนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง และคอร์สภาษาญี่ปุ่น สัปดาห์หลังมี 2 คอร์สเช่นกันคือ คอร์สการสอนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น และคอร์สภาษาญี่ปุ่น

คอร์สการสอนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางมีทั้งอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยและอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นจากประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชาอีกประเทศละ 2 คนเข้าร่วมการอบรมด้วยจึงนับว่าเป็น

こくさいこうりゅう きん にほんぶん か
国際交流基金バンコク日本文化センター (JFBKK)
では、2006 ねん がつ にち げつ にち 金
年 4 月 17 (月) から 28 (金) までの
しゅうかん だい かい にほん ご ぎょうい けんしゅうかい つうしょう しゅうちゅう
2 週間、第31回日本語教育研修会 (通称「集中
けんしゅう かいさい ぜんはん いつか かん ちゅうきゅうぎょう
研修」) を開催しました。前半の5日間は中級教
じゅうほう にほん ご こうはん いつか かん こうこうぎょう
授法コースと日本語コース、後半の5日間は高校教
かしょ とち にほん ご じっし
科書『あきこと友だち』コースと日本語コースを実施
ちゅうきゅうぎょうじゅほう しゅうへん
しました。中級教授法コースには、周辺のベトナム、
にほん ご ぎょうし ふたり
ラオス、カンボジアの日本語教師がそれぞれ2人
けい めい さん か じんぎょうし こうりゅう まな
ずつ計6名が参加し、タイ人教師と交流しながら学び

โอกาสดีสำหรับผู้เข้าร่วมอบรมในคอร์สนี้ ซึ่งนอกจากจะได้รับความรู้จากการอบรมแล้วยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของแต่ละประเทศได้อีกด้วย

คอร์สภาษาญี่ปุ่น ประกอบด้วยทฤษฎีภาษาญี่ปุ่น และภาษาญี่ปุ่นรวม 4 ทักษะ ในครั้งนี้การวิเคราะห์ภาษาญี่ปุ่นเน้นเรื่องการใช้ประโยคเงื่อนไข ส่วนภาษาญี่ปุ่นรวม 4 ทักษะ แบ่งออกเป็นภาษาญี่ปุ่น 1 เน้นทักษะการฟังและการพูด ส่วนภาษาญี่ปุ่น 2 เน้นทักษะการอ่านและการเขียน

คอร์สการสอนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น หรือเรียกสั้น ๆ ว่า คอร์ส AKIKO ใช้ตำรา AKIKO TO TOMODACHI เล่ม 6 ซึ่งเป็นเล่มสุดท้ายของตำราชุดนี้ นอกจากเรียนเนื้อหาของแต่ละบทแล้วยังมีการสาธิตการสอน วิธีการทำข้อสอบตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมอีกด้วย

ในการอบรมครั้งนี้มีอาจารย์เข้าอบรมทั้งหมดประมาณ 60 คน ผู้เข้าอบรมนอกจากจะได้รับความรู้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นแล้วยังสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนของตัวเองได้อีกด้วย ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างเครือข่ายในแวดวงของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นอีกด้วย

การอบรมการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นครั้งที่ 32 จะจัดขึ้นในเดือนตุลาคม ศกนี้ ซึ่งทางฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ จะแจ้งรายละเอียดให้ท่านทราบประมาณกลางเดือนกันยายน หรือดูรายละเอียดได้จากเว็บไซต์ www.jfbkk.or.th

ました。日本語コースは、条件表現の学習を中心に
した「日本語分析」と話す・聞く能力の向上を目指す
「総合日本語 1」、読む・書く能力を高める「総合
日本語 2」の3科目を設けました。また、『あきこと
友だち』コースでは、最後の第6冊目の教え方を参加者
とともに考えました。合計60人の教師が参加して、
新しいことを学ぶとともに日頃の問題点を解決したり
新たなネットワークを作ったりするきっかけとしま
した。

今回の第32回日本語教育研修会は10月に開催
します。9月初めにお知らせをお送りしますが、JFBKK
サイトもぜひチェックしてください。

ทุนศึกษาศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา

関西国際センター 高校生訪日研修

นักเรียนมัธยมศึกษาสามคนที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อรับทุน
ทัศนศึกษาซึ่งจัดโดยศูนย์ภาษาญี่ปุ่นคณิศของเจแปนฟาวน์เดชั่น
ที่โอซากา มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นางสาวปนัดดา นันตาเครือ
โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
2. นางสาวสิริกัลยา บุญเมือง
โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
3. นางสาวศุภาพิชญ์ สายสาหร่าย
โรงเรียนวัดราชโอรส จังหวัดกรุงเทพฯ

国際交流基金関西国際センターが実施する「日本語
学習者訪日研修（高校生）」については、次の3名の
方がバンコク日本文化センターから推薦され、研修に
参加しましたのでお知らせいたします。

1. Panadda Nantakrua (Regina Coel College)
2. Supapitch Saisarai (Wat Rat Cha O Rot School)
3. Sirikanlaya Boonmuang
(Navamindarajudis Payap School)

ในครั้งนี้นักเรียนจำนวน 45 คน ที่มีคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไปและเป็นผู้ที่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับ 4 อีกทั้งมีคุณสมบัติตรงตามที่ฝ่ายภาษาญี่ปุ่นได้กำหนดไว้ ได้รับการคัดเลือกจาก 107 โรงเรียนที่เปิดสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นแผนการเรียน (เรียนภาษาญี่ปุ่นประมาณสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง) ทั่วประเทศให้มาสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ซึ่งจัดขึ้นที่เจแปนพาวเวอร์เซ็นเตอร์ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2549 และมีผู้ที่สอบผ่านการฟังรวมทั้งข้อเขียนจำนวน 10 คน ได้เข้าสอบสัมภาษณ์และจากจำนวนนั้นนักเรียนสามคนได้ผ่านการสอบสัมภาษณ์และได้เดินทางไปทัศนศึกษามาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

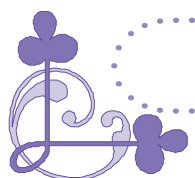
เมื่อดูจากผลของการสอบในครั้งนี้มีความรู้สึกว่าคุณสมบัติในด้านภาษาญี่ปุ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไปมีระดับสูงขึ้น เนื่องจากผู้ที่มาเข้าสอบแต่ละคนนั้นล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีผลการเรียนดีที่ได้รับการคัดเลือกมาจากแต่ละแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน 10 คนที่ผ่านการสอบข้อเขียนมาได้ นั้น ก็ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดีพอที่จะไปเข้าร่วมโครงการที่ประเทศญี่ปุ่น และที่สุดเราก็ได้ผู้ที่มีความสามารถเป็นเลิศสามคนดังมีรายนามข้างต้น สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการคัดเลือกก็ขอให้อย่าท้อใจและขอให้มีความหมั่นเพียรในการเรียนให้ดียิ่งขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้

โครงการทัศนศึกษาประเทศญี่ปุ่นนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 27 มิถุนายน - 11 กรกฎาคม 2549 มีกำหนดการให้นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการได้อบรมที่โอซากา ได้ทัศนศึกษาสถานที่ต่าง ๆ ในโตเกียว มีการจัดให้พักกับครอบครัวคนญี่ปุ่นเพื่อที่จะได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมญี่ปุ่นให้ดียิ่งขึ้น และเรามีโครงการที่จะเสนอรายงานการเข้าร่วมโครงการของนักเรียนทั้งสามใน “ตะวัน” ฉบับต่อไป โปรดติดตามอ่านนะคะ

今回は全国で日本語コースを開いている高校のうち、週 5 コマ以上の授業を行っている学校 107 校に候補者の推薦をお願いし、成績 3.0 以上、日本語能力試験 4 級以上などの厳しい条件をクリアした候補者 45 名の推薦がありました。筆記試験と面接試験が 5 月 20 日にバンコク日本文化センターで行われ、聴解試験を含む筆記試験の成績上位者 10 名が面接試験に進み、さらに面接試験を行った結果 3 名が関西国際センターへ推薦されることになりました。

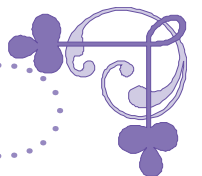
今回の試験結果を見ると全体に応募者のレベルが上がってきていることを実感させられました。各地から選抜されてきただけあって皆さん優秀な方々ばかりでしたが、特に筆記試験を通過した 10 名の方々は日本の研修を十分にこなせる実力を備えた方ばかりでした。最終的には最も優秀な 3 名の方が選抜されることにはなりましたが、選抜に残らなかった方も気を落とさず、更なる実力アップを目指してください。

この「日本語学習者訪日研修 (高校生)」は 6 月 27 日から 7 月 11 日まで実施されました。大阪での研修や東京など各地の訪問、ホームステイなどを通じて日本文化への理解を深めることが目的となっています。次の号では訪日研修に参加した 3 名の報告を掲載する予定です。ご期待下さい。

ภาษาญี่ปุ่น

日本語コーナー

“การสอนไวยากรณ์ชั้นกลาง”

กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คະตะกิริ

ในการสอนไวยากรณ์ชั้นกลาง ผู้สอนต้องคำนึงว่าไวยากรณ์ชั้นกลางมีความแตกต่างจากไวยากรณ์ชั้นต้น ทั้งทางด้านเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอน ในปัจจุบัน เนื้อหาของไวยากรณ์ชั้นต้นมักจะเป็นที่ทราบกันในหมู่ผู้สอน ในขณะที่เนื้อหาของไวยากรณ์ชั้นกลางยังไม่มีกำหนดอย่างเด่นชัดเนื่องจากมีขอบเขตกว้างมากกว่าไวยากรณ์ชั้นต้น

วันนี้จะเสนอความแตกต่างระหว่างไวยากรณ์ขั้นต้นและชั้นกลางเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะสอนไวยากรณ์ชั้นกลาง โดยจะกล่าวในสามประเด็นคือ การวางรูปแบบการเรียนการสอน ลักษณะการสอน และลักษณะแบบฝึกหัด

1. การวางรูปแบบการเรียนการสอน

การวางรูปแบบการเรียนการสอนในขั้นต้น ผู้สอนมักจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อหรือรายละเอียดในการสอนทั้งหมด เช่นรูปประโยค นาม は นาม です / กริยา ます / กริยา รูป たい / กริยา รูป て เป็นต้น ผู้สอนจะอธิบายรูปประโยคหรือวิธีการผันของกริยาตามหัวข้อหรือรายละเอียดที่ตนเองกำหนด หัวข้อในไวยากรณ์ขั้นต้นมักจะเป็นที่กำหนดกันอยู่แล้ว ลำดับการสอนอาจจะต่างไปบ้างแล้วแต่ตำรา แต่โดยส่วนใหญ่จะเสนอรูปประโยคหรือหัวข้อไวยากรณ์ที่ใกล้เคียงกัน

ในขณะที่การวางรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นกลางจะมีความหลากหลายมากกว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเนื้อหาไวยากรณ์ชั้นกลางยังไม่มีกำหนดอย่างเด่นชัดเนื่องจากมีขอบเขตกว้าง ดังนั้นในการวางรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นกลางอาจจะเป็นในลักษณะที่ผู้สอนเป็นผู้กำหนดเหมือนในระดับขั้นต้น เช่นการใช้ตำราบทอ่านชั้นกลางมาอธิบายรูปประโยคที่ผู้เรียนยังไม่ได้เจอในขั้นต้น หรืออาจจะทำในทางกลับกัน คือผู้สอนไม่ใช่เป็นผู้กำหนดเนื้อหา แต่จะให้ผู้เรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดฝึกพูดหรือเขียนแล้วดูว่าผู้เรียนมีปัญหาทางด้านไวยากรณ์ที่ร่วมกันอย่างไร แล้วจึงนำเอาหัวข้อที่ผู้เรียนเป็นปัญหามาอภิปรายในห้องเรียน

ยกตัวอย่างเช่น แบบฝึกหัดด้านล่างนี้เป็นการให้ผู้เรียนลองเล่าเรื่องสด ๆ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้คำศัพท์ที่จำเป็น ผลัดกันเล่าเรื่องแล้วอัดเทปขณะเล่าเรื่อง ผู้เรียนจะพบปัญหาว่าตนเองพูดอะไรไม่ได้ หรือพูดผิดและจะรู้ว่าตนเองมีปัญหาทางด้านไวยากรณ์อะไร ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนจะสังเกตว่าเพื่อนในกลุ่มใช้รูปประโยคอะไรพูด หัดเปรียบเทียบกับการใช้ของตัวเอง หลังจากนั้นผู้สอนอาจจะรวบรวมไวยากรณ์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่จะทำผิดมาอภิปรายในชั้นเรียน

แบบฝึกหัดเพื่อให้หัดสังเกตภาษาของตนเองและของเพื่อน (จากรูปภาพด้านซ้ายมือ)

สิ่งที่ตนเองพูดไม่ได้	สิ่งที่เพื่อนพูดไม่ได้
ตัวอย่าง 1. ตอนที่พูดว่า กาคาบลูกบอล	ตัวอย่าง 1. ตอนที่พูดว่า ลูกบอลตกลงมาแต่ไม่โดนศีรษะ
2. ตอนที่พูดว่า...	2. ตอนที่พูดว่า...

(ภาพประกอบอ้างอิงจาก こくさいこうりゅう き ぎん 国際交流基金「みんなの教材サイト」 (<http://momiji.jp/kyozai/index.php> しょきゅう にほんご そざい きょう かしょ つく 初級日本語素材『教科書を作ろう』「わんしゅう編1」 http://momiji.jp/kyozai/Resources/BookEdit/index.php 「11-6 どうなるとおもいますか」)

2. ลักษณะการสอน

ลักษณะการสอนในขั้นต้น ผู้สอนจะอธิบายกฎการใช้ให้ผู้เรียนก่อน แล้วจึงยกตัวอย่างประโยคประกอบกริยาอธิบาย ยกตัวอย่างเช่น การสอนกริยา รูป たい ผู้สอนก็จะอธิบายกฎการผันรูป たい แล้วจึงยกตัวอย่างประโยคที่ใช้รูป たい เพื่ออธิบายความหมายว่าแปลว่า อายาก ~

ในขณะที่ลักษณะการสอนชั้นกลางไม่จำเป็นต้องเริ่มจากกฎ → ตัวอย่างประโยค เสมอไป ผู้สอนอาจจะแสดงตัวอย่างประโยคที่มีรูปไวยากรณ์ที่ต้องการสอนก่อน แล้วให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดและค้นพบกฎเอง กล่าวคือ จะเริ่มจาก ตัวอย่างประโยค → การค้นพบกฎ

วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนเป็นนักสังเกตและทำให้สร้างความเข้าใจกับไวยากรณ์ได้ลึกซึ้งมากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การสอนรูปไวยากรณ์ ～につれ (て) ต่อไปนี้

(อ้างอิงจากเอกสารประกอบการสอน ภาษาญี่ปุ่น 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, p.9)

～につれ (て)、～

1. 日^ひが昇^{のぼ}るにつれて、暑^{あつ}さが増^ましてきた。
2. 子供^{こども}は成^{せい}長^{ちよう}するにつれて、考^{かん}え方^{がた}を変^かえてきた。
3. 娘^{むすめ}は成^{せい}長^{ちよう}するにつれて、よくしゃべるようになった。
4. 町^{まち}の発^{はつ}展^{てん}につれて、車^{くるま}の数^{かず}が多^{おほ}くなってきた。
5. しばらく日本^{にほん}に住^すむにつれ、日本^{にほん}の第^{だい}二^に印^{いん}象^{しょう}として「日本^{にほん}人は、よく歩^{ある}き、よく働^{はたら}き、きまりをよく守^{まも}る」と感じるようになった。

「～につれ (て)、～」の使^{つか}い方^{かた}をまとめてみよう。

ぶんけい
文型

い み
意味

ぶん つく
文を作^{つく}てみよう

3. ลักษณะแบบฝึกหัด

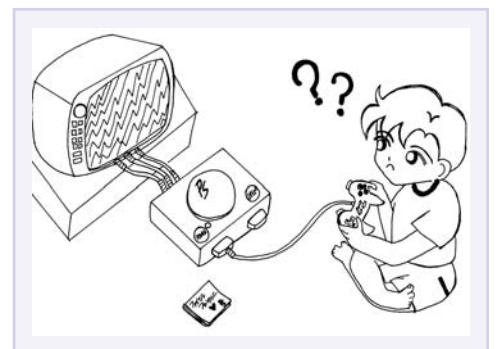
ลักษณะแบบฝึกหัดของไวยากรณ์ขั้นต้นมักจะเป็นประโยคสั้น ๆ ไม่สนใจบริบทมากนัก จุดมุ่งหมายเพื่อให้คุ้นเคยกับรูปไวยากรณ์ที่เพิ่งสอน แต่จะไม่สนใจความหมายของประโยคในภาพรวม ทำให้บางครั้งประโยคไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ ในขณะที่ลักษณะแบบฝึกหัดของไวยากรณ์ชั้นกลางควรจะต้องสนใจบริบทมากขึ้น จุดมุ่งหมายเพื่อให้เข้าใจว่าไวยากรณ์นั้นใช้ในบริบทแบบใด และควรใช้ประโยคที่เป็นธรรมชาติเป็นตัวอย่าง เช่น ตัวอย่างด้านล่างนี้เป็นตัวอย่างเพื่อฝึกการใช้รูป 自動詞 / 他動詞 ตัวอย่าง ก. เป็นตัวอย่างของแบบฝึกหัดไวยากรณ์ขั้นต้น ส่วนตัวอย่าง ข. เป็นตัวอย่างของแบบฝึกหัดไวยากรณ์ชั้นกลาง

ก. テレビゲームを壊^{こわ}した。テレビゲームが_____。

ข. A: ひろゆき、またテレビゲームを壊^{こわ}したのね。

B: 違^{ちが}うよ。もう古^{ふる}くなったから、_____んだよ。
(คำตอบคือ 壊^{こわ}れた)

เหล่านี้คือประเด็นหลัก ๆ ที่แตกต่างระหว่างไวยากรณ์ขั้นต้น และไวยากรณ์ชั้นกลาง หวังว่าคงเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ที่ต้องสอนไวยากรณ์ชั้นกลางไม่มากนักน้อย

การกลับมาอีกครั้งของโครงการอบรมครูสอนภาษาญี่ปุ่น 新規研修が再開されました！

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา ฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนพาว์ เดชั่น กรุงเทพฯ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการไทย ได้เปิดโครงการ “อบรมครูเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” (คอร์สชินคิ) ขึ้น โดยทางโครงการได้จัดอบรมภาษาญี่ปุ่น และ เทคนิคการสอนต่าง ๆ แบบเข้มข้น เป็นระยะเวลา 10 เดือน ให้ กับครูระดับมัธยมจากหลากหลายสาขาวิชา หลังจากผ่านการอบรม แล้ว จะต้องกลับไปสอนภาษาญี่ปุ่นในโรงเรียนของตนเอง โครงการ นี้ได้เปิดเรื่อยมาจนถึงปีการศึกษา 2546 รวมทั้งหมด 9 รุ่น และมี ครูที่จบหลักสูตรอบรมทั้งสิ้น 163 ท่าน ในปัจจุบันครูสอนภาษา ญี่ปุ่น ในระดับมัธยมของไทยส่วนใหญ่ เป็นครูที่ผ่านการอบรม จากโครงการนี้

ในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมาโครงการได้หยุดพักไป แต่เนื่องจากมี เสียงเรียกร้องจากโรงเรียนมัธยมว่า ครูสอนภาษาญี่ปุ่นในขณะนี้ ยังคงมีไม่เพียงพอ และเพื่อตอบสนองความต้องการนี้ ทางฝ่าย ภาษาญี่ปุ่นจึงจัดให้มีโครงการอบรมครูขึ้นอีกครั้ง โดยในปี 2549 จัดอบรมเป็นรุ่นที่ 10 ระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม 2549 ถึง วันพฤหัสบดีที่ 5 เมษายน 2550 โดยจะมีครูระดับมัธยมจากทั่วประเทศเข้ารับการอบรมรวม 15 ท่าน

国際交流基金バンコク日本文化センターでは、1994 年よりタイ国教育省との共催で「中等学校現職教員日本語教師新規養成講座（新規研修）」を実施してきました。この研修は、中等学校に勤める現職の他教科教師に10か月間、日本語、教授法などの集中的な研修を行い、修了後それぞれの学校で日本語を教えられるようにするというものです。2003年度までに9期開講され、計163名の修了生が輩出されました。現在タイの中等学校で教えている日本語教師の多くは、この研修の修了生です。

この新規研修は2年間休止されていましたが、日本語教師がまだ不足しているという現場の声に応え、2006年度より再開されることになりました。2006年度は第10期にあたり、2006年5月29日（月）～2007年4月6日（金）まで開講されます。タイ全国から集まった15名の中等学校の教員が参加しています。

การแข่งขัน “ภาษาญี่ปุ่นเพชรยอดมงกุฎ ครั้งที่ 1” 第1回ダイヤモンド王冠賞日本語コンテストのお知らせ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพวิชาภาษาญี่ปุ่น โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จะจัดการแข่งขัน “ภาษาญี่ปุ่นเพชรยอดมงกุฎ ครั้งที่ 1” ซึ่งถ้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทุนการศึกษาพระเทพภาวนาวิกรม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม วันที่ 26 พฤศจิกายน 2549 ณ โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ติดตามรายละเอียดการแข่งขันได้ที่ <http://www.sriayudhya.ac.th/japanese>

バンコク第1教育地区日本語教育開発センター校のシーアユタヤー中等学校では、以下のように日本語コンテストを行います。

日時：2006年11月26日（日）

場所：シーアユタヤー中等学校（バンコク）

賞品：(1) シリントン王女からいただいたトロフィー

(2) ワット・トライミットウィッタヤラーム

の副管長 プラテープパワナーウィグ

ルーム師の奨学金

くわしくは、同校のウェブサイト <http://www.sriayudhya.ac.th/japanese> をご覧ください。

กำหนดการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นประจำปีการศึกษา
2549 มีดังต่อไปนี้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.jfbkk.or.th)

1. วันสอบ วันอาทิตย์ที่ 3 ธันวาคม 2549
2. สถานที่สอบ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ สงขลา
3. ค่าสมัครสอบ ระดับ 1 และ 2 600 บาท
ระดับ 3 และ 4 400 บาท
4. การรับสมัครและสถานที่ติดต่อ

กรุงเทพฯ (ระยะเวลาของการขายใบสมัครและระยะเวลา
ของการสมัครจะไม่ใช้เวลาเดียวกัน)

สถานที่ติดต่อ : สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรม-
ราชูปถัมภ์ (โทร. 02-234-6951)

ระยะเวลาขายใบสมัคร : วันที่ 1 - 15 สิงหาคม 2549

จันทร์ - เสาร์ 08.00 - 20.30 น.

อาทิตย์ 08.00 - 17.00 น.

(หยุดทำการวันที่ 12 สิงหาคม)

ระยะเวลารับสมัคร : 16 สิงหาคม - 5 กันยายน 2549

จันทร์ - ศุกร์ 08.00 - 21.00 น.

เสาร์ 08.00 - 17.00 น.

(หยุดทำการวันอาทิตย์)

เชียงใหม่

สถานที่ติดต่อ : สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น (สำนักงานภาคเหนือ)
โทร. 053-416084

ระยะเวลาขายใบสมัครและรับสมัคร :

วันที่ 7 สิงหาคม - 5 กันยายน 2549

(หยุดทำการวันที่ 12 สิงหาคม)

จันทร์ - ศุกร์ 10.00 - 20.00 น.

เสาร์ - อาทิตย์ 09.00 - 17.00 น.

สงขลา

สถานที่ติดต่อ : มหาวิทยาลัยทักษิณ
โทร. 074-311885 ต่อ 1324, 1311

ระยะเวลาขายใบสมัครและรับสมัคร :

วันที่ 7 สิงหาคม - 5 กันยายน 2549

(หยุดทำการวันที่ 14 สิงหาคม 2549)

จันทร์ - ศุกร์ 09.00 - 17.00 น.

本年度の日本語能力試験は次のように行われる予定
です。詳細は Japan Foundation のウェブサイト
(www.jfbkk.or.th) でもお知らせしています。

1. 試験実施日 : 2006 年 12 月 3 日 (日)
2. 試験実施都市 : バンコク、チェンマイ、ソンクラ-
3. 受験料 (願書購入費)
(1) 1 級及び 2 級 : 600 バーツ,
(2) 3 級及び 4 級 : 400 バーツ
4. 応募・連絡先 :

【バンコク】

(※願書販売と申込受付の日程が分かれています)

● 場所 : タイ国元日本留学生協会
(tel. 02-234-6951)

● 販売 : 8 月 1 日 ~ 8 月 15 日
(8 月 12 日を除く毎日)

月 ~ 土曜日 08:00-20:30、日曜日 08:00-17:00

● 応募受付 : 8 月 16 日 ~ 9 月 5 日
(日曜日を除く毎日)

月 ~ 金曜日 08:00-21:00、土曜日 08:00-17:00

【チェンマイ】

● 場所 : タイ国元日本留学生協会
(tel. 05-341-6084)

● 販売及び応募受付 :
8 月 7 日 ~ 9 月 5 日 (8 月 12 日を除く)

● 時間 : 月 ~ 金曜日 10:00-20:00,
土・日曜日 9:00-17:00

【ソンクラ-】

● 場所 : タクシン大学 (tel. 074-311-885
ext. 1324, 1311, 05-188-0056)

● 販売及び応募受付 :
8 月 7 日 ~ 9 月 5 日 (8 月 14 日を除く)

● 時間 : 月 ~ 金曜日 9:00-17:00

5. ข้อควรระวัง

- ก. ในการสมัครสอบปีนี้ จะต้องยื่นใบสมัครพร้อมสำเนาบัตรประชาชนของผู้สมัคร
- ข. วันรับสมัครสอบจะแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานที่
- ค. การขายใบสมัครสอบและการสมัครสอบกำหนดเป็นที่แน่นอนในแต่ละสถานที่รับสมัครสอบ ฉะนั้น เมื่อซื้อใบสมัครแล้วจะเปลี่ยนที่สมัครไม่ได้ (ซื้อที่ไหนต้องสมัครที่นั่น)
- ง. สถานที่สอบจะแจ้งให้ทราบในวันสมัคร

5. 注意事項：

- ※ 今年から、応募の際は応募者の身分証明書コピーの提出が必要です。
- ※ 受験地により受付日程が異なっています。
- ※ 受験願書の購入と受験申込は各受験地の受付機関のみで受け付けております。願書購入後の受験地の変更はできません。
- ※ 受験会場は応募の際にお知らせします。

แจ้งกำหนดการฝึกอบรมครูภาษาญี่ปุ่น
ศูนย์ร่วมมือลาว-ญี่ปุ่นด้านทรัพยากรคนมนุษย์
(มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว)

こくりつだいがく ふ ぞく に ほんじんざいかいはつ
ラオス国立大学付属ラオス日本人材開発センター
に ほん ご きょう し けんしゅうかい し
日本語教師研修会のお知らせ

ในวาระโอกาสที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว จะฉลองครบรอบ 10 ปีการสร้างมหาวิทยาลัยในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2549 ที่จะมีมาถึงนี้ เพื่อเป็นที่ระลึกในวันดังกล่าวทางศูนย์ร่วมมือลาว-ญี่ปุ่นจะได้จัดตั้งการฝึกอบรมครูภาษาญี่ปุ่นขึ้น ครึ่งนี้ไม่จำกัดเฉพาะแค่ครูคนลาวเท่านั้น ครูคนไทย, ครูคนญี่ปุ่นก็สามารถเข้าร่วมได้ดังรายการต่อไปนี้ :

วันเสาร์ที่ 30 กันยายน 2549 : ช่วยบรรยายการสอนโดยอาจารย์ญี่ปุ่น นิชิทะนิ จากศูนย์นักศึกษาต่างประเทศมหาวิทยาลัยอิโตชิบาชิ ในหัวข้อเรื่อง 「ลักษณะปฏิกิริยาในการเคลื่อนไหวในห้องเรียนของนักศึกษาภาษาญี่ปุ่น」

วันเสาร์ที่ 14 ตุลาคม 2549 : ช่วยบรรยายการสอนโดยอาจารย์ กนกวรรณ จากมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ ในหัวข้อเรื่อง 「การชี้แนะขั้นพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น」 (บรรยายเป็นภาษาไทยและทำเวิร์คช็อป)

เกี่ยวกับรายละเอียดภาระงานติดต่อสอบถามได้ที่แผนกหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นของศูนย์ร่วมมือลาวญี่ปุ่น

Lao-Japan Center, National University Of Laos

Tel : (856-21-720156); Fax : (856-21-770267)

URL: <http://www.ljcenter.org> e-mail: ljcp@laopdr.com

(ภาษาลาว, ภาษาไทย) Sommixay TEXO (Mr)

(ภาษาญี่ปุ่น) Yoshimi HIRATA (Ms)

ラオス国立大学は、11月6日に創立10周年を迎えます。これを記念して、ラオス日本人材開発センター(LJC)では、下記の通り、日本語教師研修会を開催します。ラオス人に限らず、タイ人、日本人の先生方もぜひご参加ください。

9月30日(土) 一橋大学留学生センター助教授 西谷まり先生「日本語教育の教室活動の活性化(動機づけのARCSモデルを適用して)」

10月14日(土) チュラロンコン大学助教授 カノツクワン・L・片桐先生「初級指導法(タイ語による講義とワークショップ)」

詳細については、下記までお問い合わせください。
ラオス日本人材開発センター(LJC) 日本語室
Sommixay TEXO (ラオス語、タイ語)
平田 好 (日本語)

Lao-Japan Center, National University of Laos

TEL: +856-21-720156 FAX: +856-21-770267

e-mail: ljcp@laopdr.com

URL: <http://www.ljcenter.org>

รายงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นในแต่ละภาค

“การแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยมศึกษา ครั้งที่ 2 ในภาคเหนือ”

各地の活動報告：「第2回 北部タイ 中・高校日本語コンテスト」

จัดโดย 北部タイ 中等教育日本語教師会

10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ณ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

主催：北部タイ 中等教育日本語教師会

2006年2月10日

チェンマイ県のユパラー・ウィッタヤライ高等学校にて

วารี ชมชื่น

โรงเรียนแม่หอพระวิทยาคม

ワーリー・チョムチューン

เม่โฮะปราชิตายะคอม學校

จากปี พ.ศ. 2547 กลุ่มครูผู้สอนภาษาญี่ปุ่นวันศุกร์ ภาคเหนือ ได้จัดตั้งเป็นชมรมครูภาษาญี่ปุ่นโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคเหนือ ซึ่งมีอาจารย์ KIMURA SATOSHI เป็นที่ปรึกษา และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นเต็มตามศักยภาพ ดังนั้นในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2548 เราจึงจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 1 ขึ้น ณ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการแข่งขันพูดสุนทรพจน์และการอ่านออกเสียงภาษาญี่ปุ่น ผู้เข้าแข่งขันได้รับเกียรติบัตรเป็นรางวัลทุกคน ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่า ครูและนักเรียนต้องการให้มีการจัดครั้งต่อไป และอยากให้มีกิจกรรมหลากหลาย

ปี พ.ศ. 2548 ทางชมรมฯ ซึ่งมีอาจารย์ชูชุกี ยูมิโกะ เป็นที่ปรึกษา และอาจารย์ KIMURA SATOSHI เป็นที่ปรึกษาพิเศษ จึงร่วมมือกันจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 2 ด้วย 4 กิจกรรม คือ การแข่งขันพูดสุนทรพจน์ การอ่านออกเสียงภาษาญี่ปุ่น การคัดลายมือและการตอบปัญหาเกี่ยวกับญี่ปุ่น ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2549 ณ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย มีโรงเรียนในภาคเหนือเข้าร่วมจำนวน 28 โรงเรียน มีนักเรียนที่เข้าแข่งขัน จำนวน 250 คน ครูจำนวน 39 คน มีคณะกรรมการตัดสินชาวญี่ปุ่นและชาวไทยจากองค์กรและสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 22 คน ซึ่งจากผลการจัดกิจกรรมครั้งนี้ พบว่า นักเรียนภาษาญี่ปุ่นภาคเหนือได้พัฒนาทักษะการพูด การอ่าน การเขียนและความรู้ความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพด้านภาษาญี่ปุ่นแก่นักเรียนประการหนึ่ง และส่งเสริมความร่วมมือกันของครูภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาในภาคเหนืออีกประการหนึ่งด้วย

2004年に北部タイの金曜研修の教師によって、木村智先生の指導のもとに北部タイ 中等教育日本語教師会が設立されました。そして、日本語学習者の日本語能力向上のために、2004年2月4日にユパラー・ウィッタヤライ高校にて第1回日本語コンテスト（日本語弁論大会、日本語朗読大会）を実施しました。出場者には皆参加証が授与されました。この活動を通して、教師側も学習者側もこのような大会をぜひ続けてほしい、また、さらにさまざまな活動を行ってほしいと思っていることがわかりました。

2005年にアドバイザーになっていただいた鈴木由美子先生と名誉アドバイザーの木村智先生の指導のもとに北部タイ 中等教育日本語教師会は第2回日本語コンテストを実施しました。開催日は2月10日、ユパラー・ウィッタヤライ高校にて高校2年および3年の日本語弁論大会、日本語朗読大会、日本語硬筆大会、日本に関するクイズの4つの活動が行われました。北部の28の学校からの参加者は、学生の出場者250名、教師39名、そして、大学や教育機関から来てくださった22名の日本人とタイ人の審査員でした。今回の活動を通して、北部の学生の日本語の話す能力、読む能力、書く能力および日本の社会・文化に対する理解が高まっていることがわかりました。また、この機会は学生の日本語の能力を高めるとともに北部の中等教育教師と大学の教師の協力体制作りにも役立つのではないかと考えられます。

สำหรับปีนี้ นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันได้รับเกียรติบัตรจากทางชมรมฯ ของที่ระลึกและของรางวัลจากคณะของท่านกงสุลใหญ่ญี่ปุ่น ประจำจังหวัดเชียงใหม่ และได้ร่วมงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมญี่ปุ่นครั้งที่ 2 อีกด้วย ทั้งนี้ ทางชมรมฯ ได้รับการสนับสนุนงบดำเนินการจาก เจแปนฟาวนด์เดชั่น กรุงเทพฯ และโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย ทำให้การจัดงานสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายอย่างดียิ่ง

และจากผลการตอบแบบสอบถามของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ทุกคนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้ต่อเนื่องทุกปี แม้ว่าจะมีข้อบกพร่องบ้าง แต่ทุกคนต้องการเข้าร่วมกิจกรรมมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะครูผู้สอน ร้อยละ 100 ยินดีร่วมมือในการจัดงานและส่งนักเรียนเข้าแข่งขัน รวมทั้งโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมปีนี้ก็ตั้งใจที่จะเข้าร่วมในครั้งต่อไป

今年、出場者には北部タイ中等教育日本語教師会から参加証が授与され、在チェンマイ日本総領事官からも賞品、記念品が授与されました。また、国際交流基金バンコク日本文化センターおよびユバラート・ウィッタヤライ高校の後援により、この大会の目標を達成することができました。

この活動に参加した教師や学生への調査の結果によると、このような活動を毎年行ってほしい、そして、今回はあまりうまくいかなかったところがあったけれども、また参加しようと思っているそうです。とくに教師のほうは皆これからも喜んで協力し、学生を参加させようと思っているようです。また、今年参加しなかった学校も次回参加するつもりだということがわかりました。

ผลการแข่งขันการพูดสุนทรพจน์ ระดับ ม.5

(スピーチ M.5)

ชื่อ - สกุล	名前	テーマ	ชั้น	โรงเรียน
นางสาวปนัดดา นันตาเครือ	パナッダー นันタークラアー	ม.5	わたしの先生 (My Teacher)	เรยีนาเซลีวิทยาลัย
นางสาวจิรนุช สายปัน	จีรานุชชี สายิปัน	ม.5	ヨーン語 (Yoon Language)	จักรคำคณาทร ลำพูน
นางสาวสุภาพร โยรภัทร	สพาร์ปอน โยราปัต	ม.5	チェンマイのもんだい (Chiang Mai's Problem)	วัดโนทัยพายัพ
นายธีระยุทธ ทองเกื้อ	ตี้รายูท ตองเกอ	ม.5	おかまの気持ち (Oka-ma's Feelings)	ยุพราชวิทยาลัย
นางสาวจงกลณี เสนียวงศ์ ณ ออยุธยา	จอนคอนนี เซนีวอน น อยูทาร์	ม.5	夢に向かってがんばりましょう (Let's Strive Towards Our Dream)	ลำปางกัลยาณี

มีนักเรียนเก่ง ๆ อีกสองคนที่ได้รางวัลจากการประกวดสุนทรพจน์ภาษาญี่ปุ่น ครั้งที่ 25 ซึ่งจัดโดย โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรมสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) เมื่อวันที่ 17 มิถุนายนที่ผ่านมา ๒ คน สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) สุขุมวิทซอย 29 ซึ่งมีรายชื่อดังนี้

1. นางสาว จิราภ วรณโชติค จากโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่ ได้รับรางวัลที่หนึ่ง ประเภท นักเรียน นักศึกษา ในหัวข้อ “สิ่งที่คนอ้วนอย่างฉันคิด” (でぶの私が思うこと)

ของรางวัลที่ได้คือ

- เงินสด 10,000 บาท
- โล่ประกาศเกียรติคุณ
- ประกาศนียบัตร
- พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์
- เสื้อยืด

2. นายเกษมสันต์ บัวศรี จากโรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ เชียงใหม่ ได้รับรางวัลที่สาม ประเภท นักเรียนนักศึกษา ในหัวข้อ “พลังของเพลง” (歌のちから)

ของรางวัลที่ได้คือ

- เงินสดสามพันบาท
- โล่ประกาศเกียรติคุณ
- ประกาศนียบัตร
- เสื้อยืด

จิราภและเกษมสันต์เป็นสองในผู้สมัคร 10 คนที่ได้รับการคัดเลือกจากจำนวนผู้สมัครทั่วประเทศจำนวน 36 คนให้ขึ้นกล่าวสุนทรพจน์ ขอแสดงความยินดีและชื่นชมนักเรียนทั้งสองที่มีความสามารถเป็นอย่างยิ่ง เพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ก็ลองพยายามดูบ้างนะคะ คาดว่าทางสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ก็คงจะจัดรายการดี ๆ อย่างนี้ต่อไป

さらにこの他にも、6月17日(土)に行われた泰日経済技術振興協会付属語学学校主催の第25回ソーソートスピーチコンテストにて受賞した2人の優秀な高校生がいます。

1. Ms. Jirapar Wonnachodoke

(ユパラートウィッタヤライ高校、チェンマイ)

学生の部 優勝、タイトル「でぶの私が思うこと」
優勝商品は、現金1万バーツ、たて、賞状、電子辞書、Tシャツでした。

2. Mr. Kasemson Buasri

(ナワミンタラーチューティット・パヤップ高校、チェンマイ)

学生の部 第3位、タイトル「歌のちから」
商品は、現金3千バーツ、たて、賞状、Tシャツでした。

この2人はタイ国内の総応募者36人から選抜された10人の中からさらに選ばれて受賞しました。2人の高校生の受賞とその高い日本語力は大変素晴らしいものでした。他の学生の皆さんもどんどんチャレンジしてください。また、泰日経済技術振興協会様には今後もこのような素晴らしい企画を継続して行っていることを期待いたします。

งานสัมพันธอาทิโกะ (4)

「あきこの広場」(4)

สวัสดีค่ะ อาจารย์และนักเรียนที่ใช้หนังสือ『あきこと友だち』ทุกคนสบายดีหรือเปล่านั้น ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นมุมของนักเรียน คราวนี้จะขอแนะนำผลงานของเอียร์วรรณจากโรงเรียนราชวินิตบางเขนค่ะ ผลงานของเอียร์วรรณเป็นบทสนทนาที่แต่ง

『あきこと友だち』を使って日本語を教えている先生、日本語を勉強している学生の皆さん、お元気ですか。4回目は「学生のコーナー」です。今回はラーチャウィニットバンเคーン学校のティアンrawnさんの作品を

ชั้นหลังเรียนจบบทที่ 11 เนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัว แต่งขึ้นโดยนำ
เอารูปประโยคและคำศัพท์ที่เคยเรียนมาใช้ ซึ่งถือเป็นการทบทวน
ความรู้ที่ได้เรียนมาค่ะ

「学生のコーナー」 มุมของนักเรียน

สวัสดีค่ะ ดิฉันชื่อ นางสาวเอียรวรรณ ดิศเจริญ เป็นนักเรียน
ชั้น ม.5 โรงเรียนราชวินิตบางเขนค่ะ สำหรับสาเหตุที่ดิฉัน
เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นนั้น เพราะคิดว่าภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่มี
เอกลักษณ์ในตัวเอง อีกทั้งในปัจจุบันภาษาญี่ปุ่นก็ได้เข้ามามี
บทบาทในชีวิตของคนไทยเรามากขึ้นอีกด้วย ดิฉันคิดว่าภาษา
ญี่ปุ่นค่อนข้างยากค่ะ แต่หลังจากที่เรียนไปในระยะหนึ่งแล้ว
ดิฉันก็พบว่า หากเราตั้งใจเรียนในห้องเรียนอย่างจริงจัง พยายาม
ทำความเข้าใจกับเนื้อหา และหมั่นฝึกฝนอยู่เป็นประจำ ก็จะทำให้
เรามีความรู้ลึกซึ้งและมีความสุขกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น ทุกครั้ง
ที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่น ดิฉันจะปรึกษาอาจารย์ธิดา
กुरुพิณฑ์พาณิชย์ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นของดิฉันเองค่ะ
อาจารย์จะช่วยอธิบายให้ดิฉันเข้าใจเป็นอย่างดีเสมอค่ะ

สุดท้ายนี้ ขอเป็นกำลังใจให้กับเพื่อน ๆ ที่กำลังเรียนภาษา
ญี่ปุ่นอยู่ด้วยนะคะ ลู๊ ๆ ค่ะ

しょうかい だい か べんきょう あと
紹介します。これは、第11課を勉強した後で、それ
なら ぶんけい つか ふくしゅう つく
までに習った文型やことばを使って復習として作った、
み ちか ぼ めん かい わ
身近な場面の会話です。

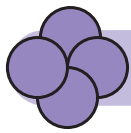

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ ยามากาวา

ขอบคุณเอียรวรรณมากที่ส่งบทสนทนาที่มีเนื้อหาสนุกสนาน
มาให้ บทสนทนาของ りょう กับ นานา คล้ายกับบทสนทนา
ของพวก あきこ ในตำรา แต่ก็แฝงด้วยอารมณ์ขันอยู่หลายที่
ภาพก็น่ารัก เลยทำให้ทราบว่า เอียรวรรณเรียนภาษาญี่ปุ่นด้วย
ความสนุกจริง ๆ น่าจะมีการจัดการประกวดแต่งบทสนทนาภาษา
ญี่ปุ่นขึ้นในโรงเรียนนะคะ

＜山川先生からのひと言＞

ティアンrawnさん、楽しい会話を送ってくださって、
ありがとうございます。「りょう」と「นานา」さん
の会話は、教科書のあきこさんたちの会話と似ていま
すが、学生らしいユーモアがあちこちにあります。かわい
い絵もついていて、ティアンrawnさんが本当に楽し
みながら日本語を勉強していることがわかります。学校で
学生が作った会話のコンテストをしてもいいですね。

“กะปิTV”

カツ丼

อาหารที่ชื่อ คะปิTV (หมูทอดสไตล์ญี่ปุ่น) เป็นอาหารญี่ปุ่นอย่างหนึ่งที่เป็นที่ชื่นชอบของคนไทย โดยที่คนไทยมักจะทานอาหารโดยราดกับข้าว (เนื้อ/ปลา/ผัก) บนข้าวเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการทานอาหารประเภทตุนบูริ (อาหารที่มีกับราดบนข้าวใส่ในซามที่เรียกว่าตุนบูริ) ซึ่งเหมือนกับอาหารไทยคิดว่าทานง่ายสำหรับคนไทย เชิญทดลองวิธีทานทงคัตซี (หมูทอด) แบบใหม่ให้ได้คะ

เครื่องปรุง (สำหรับสองคน)

เนื้อหมู	150 กรัม (เนื้อแผ่นหนาเล็กน้อย 1 ชิ้น)
หัวหอมใหญ่	ครึ่งลูก
แป้งสาลี	1 ถ้วย
ไข่	2 ฟอง
เกร็ดขนมปัง	1 ถ้วย
น้ำมัน	ครึ่งกระทะ
เกลือ/พริกไทย	
โชยุ (ซีอิ๊วญี่ปุ่น)	2 ช้อนโต๊ะ
น้ำตาล	1 ช้อนโต๊ะ

ผงปรุงรสของญี่ปุ่น (จำพวก katsu dashi หาซื้อได้ตามซูเปอร์มาร์เก็ตของญี่ปุ่น) หรือจะใส่มิริน (เหล้าหวานของญี่ปุ่น) ก็ได้ ข้าวสวยสำหรับสองคน

วิธีทำ

1. วิธีทำทงคัตซี

- ใช้สันมีดทุบเนื้อให้นุ่ม
- โรยเกลือพริกไทยบนชิ้นเนื้อแล้วคลุกแป้ง → ไข่ที่ตีเตรียมไว้ → คลุกเกร็ดขนมปังตามลำดับอย่าคลุกให้มากเกินไป (เวลาคลุกแป้งและเกร็ดขนมปังให้ตบชิ้นเนื้อเล็กน้อยเพื่อให้ส่วนที่มากเกินไปหลุดออกมา)
- ค่อย ๆ ทอดในน้ำมันที่ร้อนประมาณ 170 องศา

豚肉を油であげたとんかつは、タイで人気がある日本料理のひとつです。タイでは、ごはんの上におかず(肉や魚、野菜などの料理)をかけて食べることが多いので、同じようなどんぶりもの(どんぶりの料理)も食べやすいと思います。ぜひ新しいとんかつの食べ方をためしてみてください。

<材料> 2人分

豚肉	(150g 少し厚めの1枚)
たまねぎ	(1/2 個)
小麦粉	(カップ1)
卵	2 個
パン粉	(カップ1)
油	(なべに半分ぐらい)
塩とこしょう	
しょうゆ (大さじ2)	
さとう (大さじ1)	
(あれば、だし用調味料やみりん)	
ごはん (2人分)	

<作り方>

- とんかつを作ります。
 - 包丁で豚肉をたたいてやわらかくします。
 - 豚肉に塩こしょうをして、小麦粉、といた卵、パン粉の順でつけます。つけすぎないように気をつけてください。小麦粉とパン粉はつけたら少したたいてつきすぎた分を落とします。
 - 170℃ぐらいの油でゆっくりあげます。
- カツ丼の上にのせるとんかつの卵とじを作ります。
 - たまねぎをうす切りにします。
 - なべにお湯を1カップわかして、しょうゆとさとう

2. วิธีทำน้ำราดบนหมูทอด

- ก. หั่นหัวหอมใหญ่บาง ๆ
- ข. ต้มน้ำหนึ่งถ้วยในหม้อ เติมโซยุกับน้ำตาล (ถ้ามีผงปรุงรสใส่ลงไปด้วย) ใส่หัวหอมใหญ่ ต้มสักครู่
- ค. หั่นทงคัตซึขึ้นใหญ่ประมาณ 2 ซม. แล้วเอาใส่ลงในหม้อ ใส่โชที่ตีไว้ลงทันทีแล้วต้มต่อไปอีกเล็กน้อยยกลงจากเตา
- ง. ตักข้าวใส่ตุนบุรี (ชามแบบในรูป) แล้วราดด้วยหมูกับโชที่เตรียมไว้ในข้อ ค.

นอกจากคัตซึดิงแบบทั่ว ๆ ไปที่กล่าวมาแล้วยังมี soosu katsudon โดยเรียงหมูทอดกับกะหล่ำปลีหั่นฝอยบนข้าว แล้วราดด้วยซอสที่ทำจากซอสสุสตัดาสองส่วนกับซอสมะเขือเทศหนึ่งส่วนแล้วเติมโซยุลงไปเล็กน้อย

นอกจากคัตซึดิงแล้วก็ยังมีโอยาโกะดง (ราดหน้าข้าวด้วยไก่กับไข่) และเทนดง (ราดหน้าข้าวด้วยเทมปุระ) ซึ่งเป็นอาหารที่เป็นที่ชื่นชอบของคนญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน

หมายเหตุ คู่มือทำโอยาโกะดงได้ในตะวันฉบับที่ 32 ประจำเดือนพฤษภาคม 2004 และคู่มือทำเทมปุระได้ในตะวันฉบับที่ 35 ประจำเดือนเมษายน 2005

ดูรูปคัตซึดิงได้จาก website ข้างล่างนี้

<http://gourmet.biglobe.ne.jp/movie/standard/01931.html>

<http://www.manma-miya.jp/recipe/2417/2417.html>

(あればだし用調味料なども) を入れ、たまねぎを入れて、少しにます。

(3) 2cmほどの幅に切ったとんかつをなべに入れて、すぐにいた卵をかけます。少しにてから火を消します。

(4) どんぶりにごはんを入れ、上からとんかつの卵とじをかけます。

ごはんの上にソース (ウスターソースとトマトケチャップを2:1の割合でまぜて、しょうゆを少し加える) をつけたとんかつとキャベツの千切りをのせる「ソースカツ丼」もあります。カツ丼のほかに、鶏肉と卵で作る親子丼やごはん到天ぶらをのせる天井も日本人に人気があります。

<参考>

親子丼の作り方『タウン』32号 (2004年5月)

天ぶらの作り方『タウン』35号 (2005年4月)

以下のウェブサイトでは料理の作り方が動画でも見られます。

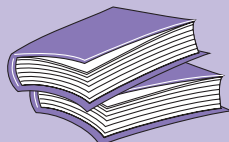
「BIGLOBE グルメ：カツ丼の作り方」

<http://gourmet.biglobe.ne.jp/movie/standard/01931.html>

「マンマ見～や：カツ丼」

<http://www.manma-miya.jp/recipe/2417/2417.html>

แนะนำตำราเรียนภาษาญี่ปุ่น

教科書紹介

ฉบับนี้ขอแนะนำตำราประกอบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น 3 เล่ม ได้แก่

◆ 『絵でわかる日本語使い分け辞典1000』、アルク

◆ 『日本語表現活用辞典』、研究社

◆ 『คู่มือโปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเอง “ภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน”』 Hayabusa graphic

え にほんごつか わ じてん
1『絵でわかる日本語使い分け辞典 1000』、アルク

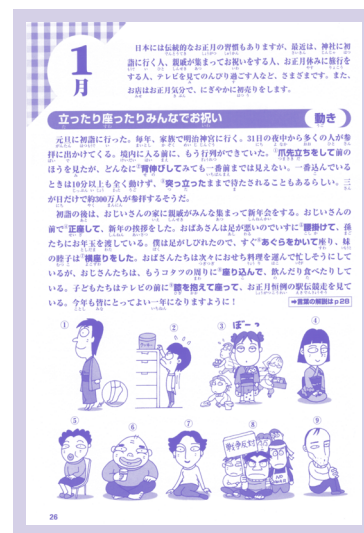
ชื่อหนังสือ 『絵でわかる日本語使い分け辞典 1000』
ชื่อผู้แต่ง おぎわら ち か こ 荻原稚佳子
ชื่อสำนักพิมพ์ アルク
ISBN 4-7574-0950-8
พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2006
จำนวนหน้า 203 หน้า
ราคา 2,200 เยน (ไม่รวมภาษี)

ตำราเล่มนี้ผู้เขียนได้รวบรวมจากเรื่อง「似てるけど ちがう」ซึ่งเคยตีพิมพ์ลงในนิตยสาร『日本語ジャーナル』ตั้งแต่ฉบับเดือนเมษายน 2003 ถึง เดือนมีนาคม 2004 โดยปรับปรุงเพิ่มเติมส่วนที่เป็นแบบฝึกหัด พร้อมคำแปลของคำศัพท์ถึง 3 ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี

ตำราเล่มนี้ประกอบด้วย 3 หมวด หมวดแรกเป็นดัชนี คำศัพท์จากบทอ่านรวม 1073 คำ หมวดที่สองเป็นบทอ่านเกี่ยวกับเทศกาล การดำเนินชีวิตของชาวญี่ปุ่นที่เปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลในรอบหนึ่งปี รวม 12 บท เริ่มจากเดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม ผู้เขียนได้ใช้บทอ่านนี้เป็นสื่อในการนำเสนอคำกริยาและคำกริยาวิเศษณ์บอกสภาพต่าง ๆ คำเลียนเสียง คำเลียนท่าทางที่มีความหมายคล้ายกันมาอธิบายว่ามีวิธีการใช้อย่างไร จะใช้เมื่อไร และยังมีภาพประกอบคำอธิบายเพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวิธีการใช้คำนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ส่วนแบบฝึกหัดทดสอบความเข้าใจพร้อมคำเฉลยนั้นจะอยู่ท้ายของบทแต่ละบท

หมวดที่สามเป็นสำนวนต่าง ๆ ที่ควรทราบ เฉพาะสำนวนที่มีชื่อสัตว์และส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ตา ปาก 「目は口ほどにものを言う」 เป็นต้น

ตำราเล่มนี้นอกจากจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจหรือมีปัญหาในการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกันหรือ สำนวนต่าง ๆ แล้ว ผู้อ่านยังได้รับความรู้เกี่ยวกับเทศกาล ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวญี่ปุ่น แนวคิดต่าง ๆ พร้อมกันไปอีกด้วย

にほんごひょうげんかつよう じてん けんきゅうしゃ
2『日本語表現活用辞典』、研究社

ชื่อพจนานุกรม 『日本語表現活用辞典』
บรรณาธิการ ひめ の まさ こ 姫野 昌子
ชื่อสำนักพิมพ์ けんきゅうしゃ 研究社
ISBN 4-7674-9051-0
พิมพ์ครั้งที่ 1 ปี 2004
จำนวนหน้า 721 หน้า
ราคา 4,700 เยน (ไม่รวมภาษี)

พจนานุกรมภาษาญี่ปุ่นเล่มนี้ต่างจากพจนานุกรมภาษาญี่ปุ่นทั่วไป เนื่องจากจัดทำขึ้นมาเพื่อผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้น นอกจากจะอธิบายความหมายของคำศัพท์เช่นเดียวกับพจนานุกรมเล่มอื่นๆ แล้ว ยังรวบรวมคำศัพท์

และสำนวนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษภาษาญี่ปุ่นพร้อมตัวอย่างการใช้ของคำศัพท์นั้นๆ โดยมีตัวอย่างการใช้คำนั้นว่าจะใช้กับคำประเภทใดพร้อมกับตัวอย่างการใช้ในรูปประโยค นอกจากนั้นยังยกตัวอย่างคำประสมของคำศัพท์นั้น หรือในสำนวนต่างๆ ที่มีคำศัพท์นั้นปรากฏอยู่ เช่น

481

ねる

はける／敵に寝返る

ねる【練る・煉る】①(粉、小麦粉、あん、餅、糊、納豆、辛子、香土、膏薬)をねる ②(案、考え、構想、計画、プラン、スケジュール、秘策、対策、善後策、作戦、策略、陰謀)を練る ③(文章、文言、スピーチ、技)を練る ④(絹、生糸、鉄、刀)をねる
 〈例文〉小麦粉を混ぜ方^{まぜかた}なくねってから丸い形にする／白あんをよくねって和菓子を作る／改革の構想を練る／文章を練っていいものにする／計画を十分練って完璧^{かんぺき}を期す／密かに対策を練る／よく練られたプランだ
 〈慣用語〉人柄が練れている(＝経験^{けんけん}を積んで円満である)／練れた(＝巧みな)表現
 〈複合語〉計画を練り上げる／案を練り直す／町を練り歩く

คำศัพท์ในพจนานุกรมเล่มนี้ได้รวบรวมจากหมวดคำศัพท์ที่ปรากฏในข้อสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับ 1 (ฉบับปรับปรุงใหม่) ประมาณคำศัพท์ 10000 คำ และคำกริยา 1180 คำ คำคุณศัพท์ 364 คำรวม 1544 คำ คำคันจิที่อยู่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน 常用漢字^{じょうようかんじ} (อักษรคันจิจำนวน 1945 ตัว ที่ใช้เป็นประจำในสังคมทั่วไป เช่น เอกสารของราชการ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น) จะกำกับเสียงอ่าน(ふりかた)ไว้และมีตัวอย่างประโยคอีกมากกว่า 25000 ตัวอย่างซึ่งคัดเลือกมาจากบทความต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ ผลงานทางวรรณคดีซึ่งผู้เรียนสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาญี่ปุ่นที่ถูกต้องได้เป็นอย่างดี

3 คู่มือโปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเอง “ภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน”]

ชื่อหนังสือ คู่มือโปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเอง
 “ภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน”]
 ชื่อผู้แต่ง รศ.ปราณี จงสุจริตธรรม
 ชื่อสำนักพิมพ์ Hayabusa graphic
 ISBN 974-537-794-5
 พิมพ์ครั้งที่ 1 มกราคม ปี 2549
 จำนวนหน้า 417 หน้า
 ราคา 350 บาท (ซีดีรวม 2 แผ่น)

『คู่มือโปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเอง “ภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน”』 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจศึกษาภาษาญี่ปุ่นทั่วไปได้ใช้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานด้วยตนเองนอกชั้นเรียนด้วยอักษรโรมันหรืออักษรญี่ปุ่น ฝึกฝนให้มีความเข้าใจเรื่องไวยากรณ์ และสำนวนภาษาญี่ปุ่น มีทักษะทางด้านการฟังและพูดภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานอย่างครบถ้วน ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นก็สามารถใช้เป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ ตลอดจนเสริมสร้างทักษะภาษาญี่ปุ่นให้มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น

เนื้อหาของโปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้มี บทเรียน 60 บท และบททบทวน 2 บท ในแต่ละบทประกอบด้วย

- 1 บทสนทนาหรือบทเล่าเรื่อง
- 2 รูปประโยคและสำนวนใหม่
- 3 คำศัพท์ใหม่และคำศัพท์เพิ่มเติม
- 4 แบบฝึกฝน
- 5 เกร็ดความรู้หรือเพลง

โปรแกรมมัลติมีเดียเรียนรู้ด้วยตนเองชุดนี้ยังได้รับรางวัลชมเชย ผลงานประดิษฐ์คิดค้นประจำปี 2549 ด้านพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม สาขาศึกษา จากสภาวิจัยแห่งชาติอีกด้วย

อาจารย์ผู้สนใจตำราดังกล่าวข้างต้นสามารถขอยืมได้ที่ห้องสมุดเจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

★ แนะนำอาจารย์ใหม่ของฝ่ายภาษาญี่ปุ่น เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ ★

バンコク日本文化センター 新任教師の紹介

คุซึ โททน

สวัสดีค่ะ ดิฉันชื่อ คุซึ โททน ดิฉัน
เข้ามาทำงานในฐานะอาจารย์ประจำ
คอร์สสำหรับบุคคลทั่วไป ฝ่ายภาษา
ญี่ปุ่น เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ

ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ก่อนหน้าที่จะมาทำงานที่นี่ ดิฉันสำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และได้เข้าทำงานเป็นอาจารย์
ประจำแผนกวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นเวลา 4 ปี จึงได้ลาออกและไปศึกษา
ต่อระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยโตเกียว ประเทศ
ญี่ปุ่น จากการที่ได้รับโอกาสให้เข้ามาทำงานที่เจแปนฟาวน์เดชั่นในครั้งนี้
ดิฉันรู้สึกมีความยินดีเป็นอย่างมาก และตั้งใจที่จะใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาและ
ประสบการณ์งานสอนที่ผ่านมาทั้งหมดให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความกรุณาให้คำแนะนำ และการสนับสนุนจากทุก ๆ
ท่านด้วยนะคะ

トートン・ドウツサディー

はじめまして。トートン・ドウツサディーと
申します。この5月1日から、国際交流基金
バンコク日本文化センター一般講座専任講師と
して勤務しています。私はチェンマイ大学の
人文学部の日本語学科を卒業しました。その
後、4年間プリンス・オブ・ソンクラ大学人文
社会学部日本語学科の専任講師として勤務しま
した。離任した後、東海大学の修士課程で
日本語教育を専攻しました。このたび、国際
交流基金に勤めさせていただき、とても嬉し
く思っております。そして、これまでの経験や
修士課程で勉強してきたすべてのことを生か
していきたいと思っております。みなさんのご
指導とご鞭撻をよろしくお願いいたします。

ไอโกะ อิตะ อาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่น

ดิฉันได้ไปสอนภาษาญี่ปุ่นที่โรงเรียนมัธยมวรนาธิเฉลิม จังหวัด
สงขลา และรับผิดชอบงานสัมมนา ครูสอนภาษาญี่ปุ่นระดับมัธยม
ประจำวันศุกร์ที่ภาคใต้ ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2547 เป็นเวลา
2 ปี จากนั้นเมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมาได้ย้ายมาที่ เจแปนฟาวน์
เดชั่น กรุงเทพฯ และรับผิดชอบโครงการอบรมครูเพื่อสอนภาษา
ญี่ปุ่นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่ได้เปิดขึ้นอีกครั้งในปีนี้

แม้ว่าในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ที่อยู่เลยจังหวัดภูเก็ตลงไปนั้น จะ
มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นและบริษัทญี่ปุ่นเข้ามาบ่อย โอกาสที่จะได้
สัมผัสกับภาษาญี่ปุ่นก็แทบจะไม่มีเลย แต่ดิฉันก็ได้พบกับครู
นักเรียน ผู้ชื่นชอบ และตั้งใจเรียนภาษาญี่ปุ่นมากมาย ทำให้ดิฉัน

伊藤 愛子

2004年4月から2年間、南部ソクラ県ウォラ
ナリー・チャルム高校に配属され、配属校での授業
や、南部タイ中等学校日本語教員金曜研修を担当し
ていましたが、今年3月からバンコク日本文化センター
へ異動しました。センターでは、今年から再開された
「中等学校現職教員日本語教師新規養成講座」を
担当しています。

プーケットよりさらに南の地域には訪れる日本人
観光客も日系企業も少ししかありません。日本語に
触れられる機会がほとんどなくても日本語が好きだと

รู้สึกสนุกกับการสอนภาษาญี่ปุ่นที่ภาคใต้มาก

ส่วนงานที่กรุงเทพฯ ก็ต่างจากงานในโรงเรียนมัธยมออกไป คือการอบรมภาษาญี่ปุ่นให้ครูผู้สอน ผู้ซึ่งไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อน ดิฉันตั้งใจไว้ว่าจะถ่ายทอดความรู้ที่จำเป็นต่าง ๆ ให้กับครูที่กำลังจะไปสอนภาษาญี่ปุ่น โดยนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการสอนที่โรงเรียนมัธยมในภาคใต้มาใช้อย่างเต็มความสามารถค่ะ

- い ねっしん がくしゅう せい と きょうし かずおお
言 っ て 熱 心 に 学 習 し て く れ る 生 徒 、 教 師 た ち に 数 多 く
- で あ なん ぶ わたし たの おし
出 会 え 、 南 部 で は 私 も 楽 し ん で 教 え る こ と が で き ま し た 。
- ばんこく では 高 校 で の 仕 事 か ら 離 れ 、 教 師 を ゼ ロ か ら
そ だ し ご と なん ぶ こうこう けいけん
育 て る 仕 事 を し ま す 。 南 部 の 高 校 で 経 験 し て き た こ と を
- おも だ げん ば ひつよう あたら
思 い 出 し な が ら 、 現 場 で 必 要 と さ れ る こ と を 新 し く
- う に ほん ご きょうし つた おも
生 ま れ る 日 本 語 教 師 た ち に 伝 え て い き た い と 思 い ま す 。

สุมิตตา เอกวานิช

スミッタ・エクワーニット

สวัสดีค่ะ ดิฉันชื่อสุมิตตา เอกวานิช ได้เข้ามาทำงานที่ เจแปน ฟาวนด์ชั่น กรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2549 ในตำแหน่ง ครูประจำ โดยรับผิดชอบโครงการ “อบรมครูเพื่อสอนภาษาญี่ปุ่น ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา” ค่ะ

สมัยเด็กดิฉันชอบการ์ตูนญี่ปุ่นมาก ประกอบกับได้มีโอกาส พบเจอคนญี่ปุ่นอยู่เสมอ เพราะบ้านเกิดอยู่ที่จังหวัดภูเก็ต จึงเริ่ม ชอบภาษาญี่ปุ่นและฝันอยากจะทำภาษาญี่ปุ่นได้สักวันหนึ่ง ขณะ เรียนชั้น ม.5 ที่โรงเรียนสตรีภูเก็ตได้รับทุนจากสโมสรโรตารี ใน ฐานะนักเรียนแลกเปลี่ยนไปเรียนโรงเรียนมัธยมที่โตเกียวเป็นเวลา 1 ปี หลังจากกลับมาจึงเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นอย่างจริงจังมากขึ้น โดยเข้าเรียนวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ได้รับทุนจากรัฐบาลญี่ปุ่นขณะเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 ไปศึกษาภาษา และวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่มหาวิทยาลัยฮอกไกโด เป็นเวลา 1 ปี

ถึงแม้ประสบการณ์ด้านการสอน การทำงาน และความรู้ที่มี ยังน้อยนัก แต่ก็พยายามเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ พร้อมกับนำความรู้ ที่ได้ร่ำเรียนมา เพื่อใช้ในการทำงานให้ดีที่สุดค่ะ และต่อแต่นี้ไป ขอฝากเนื้อฝากตัวกับทุกท่านด้วยนะคะ

はじめまして。スミッタ・エクワーニットと申します。
2006 年 3 月から国際交流基金バンコク日本文化 センターの専任講師となりました。「中等学校現職 教員日本語 教師新規養成講座」を担当しています。

私は 幼い頃から日本のアニメが大好きでした。
それに、プーケット 出身なので日本人を見かける機会 も多く、いつか日本語が話せるようになりたいと夢みる ようになりました。そしてサトリー・プーケット 高 校 2 年の時に、ロータリークラブの交換留学生として 東京の高校に 1 年間 留学しました。帰国後、もっと 本格的に日本語を勉強 したいと思い、タマサート大学 日本語学科に 入 学 しました。4 年生の時に文部省 の 奨 学 金 に 合 格 し 、 日 本 語 ・ 日 本 文 化 研 修 生 と し て 北海道大学に 1 年間 留学 しました。

知識や 働 いた経験、教えた経験はまだわずかしかな いのですが、どんどん 新 しいことを勉強 しながら、 これまで色々な場所で学んできたことを仕事に生かして いきたいと思っています。これからよろしくお願 い します。

แนะนำหนังสือใหม่ของห้องสมุด

にほんぶんか **バンコク日本文化センター** としょかん **図書館** しんちゃく としょしょうかい **新着図書紹介**

書名	編著者	発行所	分類番号
<日本語>作文とスピーチのレッスン ～初級から中級へ～	梢 鶏沢	アルクの日本語テキスト	816 U9N5
語彙と表現と作文 日本語表現の教室 中級	倉八順子	古今書院	810.7 K8G6
デジタル時代のレファレンス：日本研究情報を中心 として	国際文化会館図書室	東京：日本図書館協会（発売）	015.2 K6D4
センスをみがく文章上達事典	中村明	東京堂出版	816 N35S4
テーマ別日本留学試験総合科目の基礎用語 書いて、 読んで、使って、覚える	田中拓雄 ほか	東京法令出版	377.6 T3T4
パターンで学ぶ日本語能力試験 1 級読解問題集	大阪 YWCA 専門学校	J リサーチ出版	810.75 O8P3 B1
香袋 おぼろ歳時記	卯庵	ライトリンク・ミュージック	594.7 U2K6
みんなのピピ島	ヤートホン プーンなピン	Amarin Printing & Publishing Public Company Limited	453.4237 Y3M5
模倣される日本：映画アニメから料理、ファッション まで	浜野 保樹	祥伝社新書	361.5 H5M5
クメールの笑顔 ガンボジア アンコール・フット 写真集	剣持 研治	ガンボジア写真展実行委員会	292.35 K4K8
日本語教育論集	国際交流基金 日本語事業部 企画調整課	国際交流基金 日本語事業部 企画調整課	372 JFR6
逝きし世の面影	渡辺 京二	平凡社ライブラリー	210.58 W3Y8
リトルボーイ：爆発する日本のサブカルチャー・アート	TAKASHI MURAKAMI	Japan Society, New York Yale University Press, New Haven and London	708.7 M8T3
小学校 「J S L 国語科」 の授業作り	今澤 悌	スリーエーネットワーク	375.82 I4S5
例文で学ぶ漢字と言葉 練習帳	西口光一	スリーエーネットワーク	810.7 N5R4 B2
日本語教育方法研究会 10 周年記念論文集	Kaiser, Stefan 編	イセブ	810.7 K35N5
例文で学ぶ漢字と言葉	西口光一	スリーエーネットワーク	810.7 N5R4 B1
会話に挑戦！中級前期からの 日本語ロールプレイ	仲居順子	スリーエーネットワーク	817.8 N3K5
表現における越境と混淆	井波律子・井上章一	国際日本文化研究センター	002.04 I5H9
沖縄国際フォーラム報告書 環境と文明を 考える	国際交流基金	国際交流基金アジアセンター	519.8 K5O4
談話表現ハンドブック：日本語教育の現場で使える	泉子・K・メイナード	くろしお出版	810.7 M39D3
活動としての文と発話	串田秀也 ほか	ひつじ書房	801 K8K3
バイリンガル教育の方法：12 歳までに親と教師が できること	中島和子	アルク	807 N35B3
ピミョ～な日本語：漢字で意味が変わる	和田みちこ	スリーエーネットワーク	814.5 W3B5
組み込まれるオーディエンス：メディアとことば 2	三宅和子 ほか（編）	ひつじ書房	801.03 M5K8

書名	編著者	発行所	分類番号
New Directions in Applied Linguistics of Japanese	南 雅彦 (編)	くろしお出版	810.4 M5N4
文法と談話の接点：日本語の談話における主題展開機能の研究	砂川 有里子	くろしお出版	815 S8B8
語彙表現 (中級レベル☆エッセンスⅡ)	藤田昌志	凡人社	810.7 F855G6
留学生のための ストラテジーを使って学ぶ文章の読み方	一橋大学留学生センター	スリーエーネットワーク	810.7 H58R9
外国語の学習、教授、評価のためのヨーロッパ共通参照枠	Trim, John ほか	朝日出版社	807 T7G3
留学生のための分野別語彙例文集	加藤由紀子 ほか	凡人社	814 K38R9
日本語教育年鑑 2005 年版	国立国語研究所 (編)	くろしお出版	YB 810.7 K6N5
日本語教育年鑑 2005 年版	国立国語研究所 (編)	くろしお出版	YB 810.7 K6N5 C2
外来語の社会学：隠語化するコミュニケーション	山田雄一朗	春風社	814.7 Y3G3
日本語能力試験 1 級 2 級 試験に出る聴解	筒井由美子 ほか	桐原書店	810.75 T7N5 C1.2
異文化とコミュニケーション	井出祥子 平賀正子	ひつじ書房	801.03 I3I2
コミュニケーションのための日本語教育文法	野田尚史	くろしお出版	810.7 N63K6
新版 日本語教育事典	日本語教育学会 編	大修館書店	810.7 M59N5
世界文明フォーラム 2005 報告書 「世界の新たな枠組みをめざして」	総合研究開発機構	総合研究開発機構	319 N5S4
津田梅子の娘たち - ひと粒の種子から	川本静子 ほか	ドメス出版	281.04 K3T8
ジェットロビジネス日本語能力テスト模試と対策	JAL アカデミー	JAL アカデミー	810.76 J3J4
新版 日本史新聞	日本史新聞編集委員会	日本文芸社	210.1 N5N5
江戸という幻影	渡辺京二	弦書房	210.5 W3E3
日本近世の起源：戦国乱世から徳川の平和へ	渡辺京二	弓立社	210.47 W3N5
成瀬巳喜男 映画の女性性	阿部嘉昭	河出書房新社	778.21 A2N3
タクシン・チナワット CEO 首相のルーツと戦略	アティワット・サッパイトゥーン	パンダラー出版	TH 289.237 S3T5
曲家の里の宿題	すずきいつお	花神社	911.56 S8M3
二荊自叙伝 上	斎藤宗次郎	岩波書店	198.992 S3N5 1
二荊自叙伝 下	斎藤宗次郎	岩波書店	198.992 S3N5 2
百人一首万華鏡	白幡洋三郎	思文閣出版	911.147 S5H9
日本文化の連続性と非連続性：1920 年-1970 年	E・クロッペンシュタイン 鈴木貞美	勉誠出版	910.26 K6N5
公家と武家の比較文明史：国際意シンポジウム	笠谷和比古 編	思文閣出版	209 K3K6
日本の教育に“武道”を：21 世紀に心技体を鍛える	山田奨治,アレキサンダー・ベネット 編	明治図書	789 Y3N5
環境と文明新しい世紀のための知的創造	山折哲雄 編	NTT 出版	519.04 Y3K3
世界の＜外来語＞の諸相：標準化・活性化を目指す言語政策の多様性	国立国語研究所	凡人社	801 K6S4
美しい日本語表件敬語も磨く	池田悠子	双文社出版	816 I5U8
イサーンの百姓たち：NGO 東北タイ活動記	松尾康範	めこん	TH 611.92237 M3I8

書名	編著者	発行所	分類番号
恋	小池真理子	早川書房	913.6 K6K6
鉄道員 (ぽっぽや)	浅田次郎	集英社	913.6 A83T4
ビタミンF	重松清	新潮社	913.6 S55V5
対岸の彼女	角田光代	文藝春秋	913.6 K3T3
大震災これなら生き残れる：家族と自分を守る防災マニュアル	山村武彦	朝日新聞社	369.31 Y3D3
虹の谷の五月	船戸与一	集英社	913.6 F8N5
Go	金城一紀	講談社	913.6 K36G6
号泣する準備はできていた	江國香織	新潮社	913.6 E4G6
和のノート：女の子向け日本文化案内	木村衣有子	ポプラ社	590.4 K5W3
おもしろ日本音楽in アジア：和楽器のルーツをたずねて	釣谷真弓	東京堂出版	768 T71O4
柔らかな頬	桐野夏生	講談社	913.6 K5Y3
ぼくの描いた戦争	手塚治虫	KK ベストセラーズ	726.1 T4B6
ハッピーバースデー：命かがやく瞬間(とき)	青木和雄	金の星社	913.6 A37H3
空中ブランコ	奥田英朗	文藝春秋	913.6 O37K8
生きてます、15歳。：500gで生まれた全盲の女の子	井上美由紀	ポプラ社	289.1 I5I4 c2
日本食材百科事典：カラー完全版	講談社 編	講談社	596.033 K6N5
昭和天皇語録	黒田勝弘 ほか	講談社	288.41 K8S5
山姥 (下)	坂東眞砂子	新潮社	913.6 B3Y3
山姥 (上)	坂東眞砂子	新潮社	913.6 B3Y3
二つの山河	中村彰彦	文藝春秋	913.6 N3F8
魔術はささやく	宮部みゆき	新潮社	913.6 M5M3
テロリストのパラソル	藤原伊織	講談社	913.6 F852T4
帰郷	海老沢泰久	文藝春秋	913.6 E2K5
長崎ぶらぶら節	なかにし礼	文藝春秋	913.6 N353N3
工作図鑑：作って遊ぼう!伝承創作おもちゃ	木内勝作 ほか	福音館書店	759 K5K6
アジア経済読本	渡辺利夫	東洋経済新報社	332.2 W3A835
国のうた = National anthems of the world	弓狩匡純	文藝春秋	767.5 Y8K8
イラスト日本まるごと事典	インターナショナル・インター ンシップ・プログラムス	講談社インターナショナル	302.1 I5I4
韓国と日本国	若宮啓文 ほか	朝日新聞社	319.1021 W3K3
世界の終りとハードボイルド・ワンダーランド	村上春樹	新潮社	913.6 M8S4
凍える牙	乃南アサ	新潮社	913.6 N658K6
和英・英和タイトル情報辞典：映画・音楽から文学・美術まで	小学館	小学館	703.3 S5W3
森のなかの海賊船	岡田淳	理論社	909.3 O4M6
間違いだらけのタイ語	中島マリノ ほか	めこん	TH 829.36 N3M3
日本語の韻律に見られる母語の干渉 (2) ー音響音声学的対照研究ー	水谷修 ほか編	-	811.1 M5N5

書名	編著者	発行所	分類番号
伝えあうことば 1. シナリオ集	国立国語研究所	国立国語研究所	810.7 K6T7 1
伝えあうことば 2. 語彙集	国立国語研究所	国立国語研究所	810.7 K6T7 2
文化中級日本語 1	文化外国語専門学校	凡人社	810.7 B86C5 1 C4
即戦力 日本語の教え方ガイド：日本語教師読本 シリーズ 19	アルク	アルク	810.7 A43N5 19 C2
日本語教育事典	日本語教育学会 編	大修館書店	810.7 T357N5
文化人類学事典	石川栄吉 ほか編	弘文堂	389 K6B8
日本語教育および日本語普及活動の現状と課題	シー・ディー・アイ	総合研究開発機構	810.7 C4N5 C2
楽器図説	菅原明朗	音楽之友社	763 S8G3
アジア女性史：比較史の試み	アジア女性史国際シンポジウム 実行委員会 編	明石書店	367.22 A8A8
新訂 音楽家人名事典	日外アソシエーツ	日外アソシエーツ	760.35 N5O5
日本入門：日本とアジア 上巻	早稲田大学アジア交流委員会 編	早稲田大学出版部	302.1 W3N5 1
日本入門：日本とアジア 中巻	早稲田大学アジア交流委員会 編	早稲田大学出版部	302.1 W3N5 2
日本入門：日本とアジア 下巻	早稲田大学アジア交流委員会 編	早稲田大学出版部	302.1 W3N5 3
看護・医学事典 第5版	日野原重明 ほか編	医学書院	490.33 I3K3
現代日本語要説	和久井生一	朝倉書店	810 W3G4
これは日本語か	ドメニコ・ラガナ	河出書房新社	810 R3K6
「日本語」の本 全情報 45/92	日外アソシエーツ	日外アソシエーツ	810.31 N5N5
聴くトレーニング「聴解・聴読解」：日本留学試験対応	澁川晶 ほか	スリーエーネットワーク	817.8 S55K5
日本語慣用句辞典	米川明彦，大谷伊都子 編	東京堂出版	813.4 Y6N5
歌旅日記アジア編	豊田勇造	ビレッジプレス	292.09 T6U8
国際シンポジウム『日本語教育の諸問題』報告集 チューラーロンコーン大学	チューラーロンコーン大学 大阪外国語大学	チューラーロンコーン大学	810.7 C48K6
Japanese Film 2004	Higuchi yasuhito 編	Uni Japan Film	778.21 H5J3 04
特集バイリテラシー	ことばと社会」編集委員会編	三元社	801.03 K6B3
新編・上級日本語	田中寛	大東文化外国語学部日本語学科	810.7 T363N5
新編・上級日本語 別冊	田中寛	大東文化外国語学部日本語学科	810.7 T363J6
多言語・多文化共生社会を生きる－日本語学と日本語 教育学のために	田中寛	大東文化外国語学部日本語学科	810.7 T363J6 B
愛の領分	藤田宜永	文藝春秋	913.6 F8525A35
4 TEEN	石田衣良	新潮社	913.6 I8F6
邂逅の森	熊谷達也	文藝春秋	913.6 K8K37
晴れた日は巨大仏を見に	宮田珠己	白水社	291.09 M5H3
竹久夢二：大正モダン・デザインブック	石川桂子ほか	河出書房新社	726.5 I8T3
女たちのジハード	篠田節子	集英	913.6 S556O5
季節のことば辞典：四季別・50 音順	復本一郎	柏書房	911.307 F8K5
生きる	乙川優三郎	文藝春秋	913.6 O855I37
中学英語で日本の伝統文化が紹介できる	藤澤優ほか	エール出版社	361.5 F8C48

書名	編著者	発行所	分類番号
あかね空	山本一力	文藝春秋	913.6 Y357A37
中学英語で日本の行事が紹介できる	藤井亮蔵 ほか	エール出版社	386.1 F85C48
タイのこころ：異文化理解のあり方	河部利夫	勁草書房	TH 302.237 K3T5
Goth (ゴス)：リストカット事件	乙一	角川書店	913.6 O8G6
くらしの折り紙：入れる 包む 贈る 飾る 行事： オールカラー版	主婦の友社	主婦の友社	754.9 S5K8
一人で読むことからピア・リディングへ：日本語 学習者の読解過程と対話的協働学習	舘岡洋子	東海大学出版	810.7 T3H5 c2
後巷説百物語	京極夏彦	角川書店	913.6 K9N6
王妃の離婚	佐藤賢一	集英社	913.6 S2O9
プラナリア	山本文緒	文藝春秋	913.6 Y36B
はれときどきぶた	矢玉四郎	岩崎書店	909.3 Y3H3
千年の文化 百年の文明	吉田秀和	海竜社	704 Y6S4
星々の舟	村山由佳	文芸春秋	913.6 M87H6
デイリー日タイ英・タイ日英辞典	三省堂編修所 編	三省堂	829.36 S2D4
中学英語で日本の歴史が紹介できる	山田弘	エール出版社	210.1 Y3C5
対訳 日本を創った 12 人	堺屋太一	講談社インターナショナル	281 S2N5
用例でわかる カタカナ新語辞典	学研辞典編集部 編	学習研究社	813.7 G3K3
日本史文献事典	黒田日出男 ほか編	弘文堂	210.031 K6N5
いざというときに身を守る、財産を守る くらしの法律百科	鍛冶良堅 / 鍛冶千鶴子 総監修	小学館	320 S5K8
ごみの百科事典	小島紀徳 ほか編	丸善	518.52 K6G6
日本の島ガイド SHIMADAS シマダス	日本離島センター	日本離島センター	291 N5S5
おっと合点承知之助	斉藤孝	ほるぷ出版	726.5 S2O8
えんにち奇想天外	斉藤孝	ほるぷ出版	726.5 S2E5
日本語 Eメールの書き方	築 晶子 ほか	The Japan Times	816 Y3N5 C2
クサマトリックス KUSAMATRIX	草間彌生	角川書店	708 K8K8
増補改訂 やさしい和裁	清水とき	日本ヴォーグ社	593.1 S5Y3
贈る心を形にかえて 日本の折形	山根章弘	講談社	385 Y3N5
日本ビジュアル生活史 江戸の料理と食生活	原田信男 編	小学館	383.8 H3E3
別冊太陽 日本の秘境	大内尚樹 編	平凡社	291 O9N5
祭 民族 文化	芳賀ライブラリー 編著	クレオ	386 H3M3
ぴあMOOK ニュー・スタンダード・オブ J-POP 300	ぴあ	ぴあ	767.8 P5N9
プラネタリアムのふたご	いしいしんじ	講談社	913.6 I7P8
三島由紀夫一剣と寒紅	福島次郎	文芸春秋	913.6 F86M5
彼女のプレнка	中上紀	集英社	913.6 N36K3
傘 和傘・パラソル・アンブレラ	郡司正勝 ほか	INAX 出版	383 G8K3
多言語社会と外国人の学習支援	日比谷潤子 / 平高史也 編著	慶應義塾大学出版会	810.7 H52T3
日本語を知る・磨く 文章を書く技術	佐竹秀雄	ペレ出版	816 S2B8

書名	編著者	発行所	分類番号
異文化コミュニケーションを学ぶ人のために	細谷昌志 編	世界思想社	361.45 H6I2
研究計画書デザイン 大学院入試から修士論文完成まで	細川英雄	東京図書	377.15 H6K4
ポライトネスと英語教育 言語使用における対人関係の機能	堀素子 ほか	ひつじ書房	830.7 H6P6
英・中・韓・日 四力国語対応 絵でわかる日本語使い分け辞典 1000	荻原稚佳子	アルク	814.5 O3E3
第2言語クラスルーム研究	クレイグ・ショードロン	リーベル出版	807 C5D3
留学生のための二漢字語に基づく 基礎医学術語学習辞典	増田光司 ほか編著	凡人社	490.33 B6K5
植民地朝鮮の日本語教育－日本語による「同化」教育の成立過程	久保田優子	九州大学出版会	372.21 K8S5
句集 謝肉祭	小滝徹也	本阿弥書店	911.368 K6S5
国語施策百年史	文化庁	ぎょうせい	810.9 B8K6
日本語能力試験 20日間で合格 文字・語彙2級	国書日本語学校	国書刊行会	810.75 K6H3
留学生のための時代を読み解く上級日本語	宮原彬	スリーエーネットワーク	810.7 M593R9
先生のためのアイデアブックー協同学習の基本原則とテクニクー	ジョージ・ジェイコブズ ほか	日本協同教育学会	375.13 J3S2
絵でわかるかんたんかんじ200	武蔵野市帰国・外国人教育相談室教材開発グループ	スリーエーネットワーク	811.2 M8E3 200
日本語教師になろう 2007年度版	アルク	アルク	810.7 A78N54 07
平成17年度 日本語教育能力検定試験 試験問題	日本国際教育支援協会	凡人社	810.79 N5S5 05
平成17年度 日本留学試験(第2回) 試験問題	日本学生支援機構	桐原書店	810.77 N5R9 05-2
中級 日本語漢字リレー学習	岩根富子 編	文芸社	811.2 I9C5
CHIKAKU/四次元との対話 岡本太郎からはじまる日本の現代美術	岡部美紀 編修	岡本太郎美術館/国際交流基金	708.1 O5C5
新 バンコク便利帳	ダコ編集部 編	ダコ編集部	TH 292.37 D3B3 2
タイの骨ー路地裏から見える素顔のタイ	宮本雄一郎	マツモト	TH 916 M5T3
共生時代を生きる日本語教育-言語博士上野田鶴子先生古希記念論集	上野田鶴子、お茶の水女子大学日本言語文化学会	凡人社	810.7 U3K9
手軽に美味しく豆腐料理 124	藤田裕子	ナツメ社	596.3 F8T4
イソップ true friends	青木和雄	金の星社	913.6 A5I8
肩ごしの恋人	唯川恵	マガジンハウス	913.6 Y85K3
赤目四十八瀧心中未遂	車谷長吉	文芸春秋	913.6 K87A3
江戸の英吉利熱 ロンドン橋とロンドン時計	タイモン・スクリーチ	講談社	210.5 S3E3
アメリカ文化の日本経験:人種・宗教・文明と形成期米日関係	ジセフ・M・ヘニング	みすず書店	319.53 H4A4

